ОЛОНОЙ ҮҮСХЭЛ ДАЛИ ҺОДО УРГАГ ЛЭ!

...уязаие унагааһанда ор- ...ри хүшэр, бүри удхатай, ...ыһөөрнь, бүри шиидхэ- ...р хубилалтын эхин...». ...с субботник эмхидхэһэн ...шэдэй агуухэ үүсхэ- ...И. Ленин нигэжэ сэгнээ

...сөөн хадаа олониитын ...байгуулагша шадал хүсэ ...ые һэргээн үргэжэ, со- ...байгуулалтада ажалша ...элсүүлэн хабаадуулха ...жын арга хэрэгсэл бо- ...той»,— гэжэ социалис ...тухай партиин хан- ...үшөө 1929 ондо зааг-

...ционно пролетариадай ...үүсхэл соо агуухэ хэ- ...гэжэ Ленин хаража заа- ...гшынгаа заабаряар яба- ...ай парти олониитын мү- ...соо социалис байгуулал- ...а хэрэгсэл оложо тэм-

...ис мүрысөө дэлгэрүүл- ...а ажалша арадтаа пар- ...даһанһаа хойшо гушан ...ал үнгэрөө. Тиихэдэ ма- ...н түрүүшынгээ табан жэлые һаял эхилжэ байгаа. Энэ табан жэлынь Магнитострой болон Днепрогэсэй, соёл болбосоролой болон колхозно байгуулалтын табан жэл һэн.

Гушан табан жэл үнгэрөө. Оромнай урагшаа дабшажа, ургажал ябаца. Коммунизмын замаар хүсэтэ алхамай һүр жабхалан дэлхэй зэдэлүүлнэ. Химиин мантан ехэ заводууд бүтээгдэнэ, Сибириин хүсэтэ голнууд хаагдана, замбуулин руу совет хүнүүд ниидэнэ. Далайсамнай үргэн, ябадалнай хурдан.

Коммунис субботнигуудһаа олониитын социалис мүрысөөндэ хүрөөбди, социалис мүрысөөнһөө коммунис ажалай хүдэлөөндэ хүрөөд байнабди. Энэ хадаа арад ниитын үүсхэлэй ургалтын шатанууд, ажалда үнэн зүрхэнһөө хандаха ябадалай ургалтын хэмжээн.

Гушан табан жэлэй саадахидал адляар, мүнөө Майн ехэ һайндэрэй урдахана совет хүнүүд ажал хэрэгэйнгээ дүн гаргажа байна.

...Буряад ороной индустриин түрүүшын үдэр үнгэргэгдэжэ, социалис мүрысөөнэй эхин табигдаба,— гэжэ 1929 оной хэблэлдэ дуулгагдана. Зүүн Сибириин экономическа районой социалис мүрысөөндэ Буряадай долоон предприятинууд илажа гараа,— гээд мүнөө уншанабди.

...Жаргаланта нютагай малшад хамтын ажахыда орожо, социалис зам дээрэ гараба,— гэжэ тэрэ үеын газетэдэ бэшэгдэһэн. Бүхэроссин социалис мүрысөөндэ Буряадай колхоз, совхозууд илажа, хоёрдохи һуури эзэлээд, үндэр шанда хүртэбэ,— гээд үсэгэлдэрэймнай һониндо бэшэгдэнэ.

...Томохон предприятинуудай нэгэн болохо хоёр раматай модо хюрөөдэдэг заводой һуури Клюевкэдэ табигдаба,— гэжэ социалис мүрысөөндэ анха түрүүшынхеэ оролсоһон тэрэ үеын барилгашадай омогорхолынь ойлгосотой. «Теплоавтоматика» завод Египет болон Индиин, Болгари болон Чехословакиин захилнуудые болзорһоонь урид ябуулжа, социалис уялгаа амжалтатайгаар дүүргээ,— гэжэ манай корреспондент бүрил юрын хэрэг мэтээр тэмдэглэнэ.

Жэшээлэшэгүй хэрэгүүд, омогорхоор баримтанууд!

Социалис мүрысөөн — ленинскэ субботнигуудай һайн һайхан заншалые уг үргэлжэлүүлэгшэ. Энэ мүрысөөн хадаа эб хамтаараа ажаллаха, үндэр бүтээсэ түйлаха, бэе бэедээ туһалалсаха ябадалай һургуули мүн. Мүрысөөнэй туг доро ябажа совет ажалшан илалтын амтада хүртэһэн. Социалис мүрысөөн мүнөө коммунис ажалай түлөө хүдэлөөн болон ургажа ябана. Арбаад, хорёод бэшэ, харин мянга түмэн хүдэлмэришэд, колхознигууд, бүлэг түрүүшүүл бэшэ, харин бүхэли заводууд, колхозууд коммунис ажалай коллективүүдэй нэрэ зэргын түлөө мүнөө тэмсэнэ. Тэдэнэй олониинь энэ хүндэдэ хүртэнхэй. Майн нэгэнэй демонстрацида Улаан-Үдын ТЭЦ болон сэмбын фабрикын, «Электромашина» болон бусад заводуудай хүдэлмэришэд коммунис ажалайнгаа тугуудые дахин намилзуулха.

Коммунис ажалай хүдэлөөн болбол социалис мүрысөөнэй ленинскэ ёһо гуримуудые улам хүгжөөнэ. Эдэ ёһо гуримуудынь гэбэл:

— нүхэдэйнгөө ажалай түйлалтые хүн бүхэнэй мэдэжэ байха ябадал,

— бэе бэедээ туһалалсаха, һайн һайнаараа андалдаха заншал,

— ажалайнгаа түлөө материальна урмашал абаха гурим,

— хүндэ дали һодо ургуулха моральна урмашуулга.

Эдэ ёһо гуримуудые хүсэд дүүрэн бэелүүлээд байхада социалис мүрысөөн, коммунис ажалай түлөө хүдэлөөн илангаяа һайхан, үрэ ехэтэй байдаг. Хэрбээ эдэнэй нэгыеньшье сахяагүй һаа, арад зоной үүсхэл моходог, ажалшадай мүрысөөн хооһон ябадал болошодог. Нэгэ жэшээ абаял даа. Кабанскын үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозууд энэ жэлдэ һү сэээр һаажа, гүрэндөө оруулха гэһэн мүрысөөндэ эхи табяа һэн. Һайхан хэрэг, дэмжэхээр үүсхэл. Тиигээд һайшаагдаашье, дэмжэгдээшье бэлэй. Зүгөөр управлениин хүтэлбэрилэгшэд, парткомой хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай үүсхэлые толгойлжо, социалис уялгаа тэдэнэй дүүргэхэ хэрэгтэнь туһалжа шадаагүй. Мүнөө болоходо кабанскынхидай урдаа бариха юумэнь огто байхагүй. Энэл даа партийна организациин, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй эмхидхэлэй үүргэ гэдэгнай.

Мүнөө предприятинууд болон барилганууд хүдэлмэриингөө зунай хаһада орохонь. Эгээл бүтээсэтэйгөөр ажаллаха үе. Колхоз, совхозуудай таряалан, сабшалан дээрэхи ажалай хаба эршэдэжэ байна. Хүдөө ажахые ашаг ехэтэй болгохо түрүүшын хабар, химиие нэбтэрүүлхэ хабарай амисхал.

Заводой цех соошье, шэнэ шэнэ барилгадашье, таряалан, сабшалан болон фермэ дээрэшье ажалай илалтые түйлаха аргамнай социалис мүрысөөн, коммунис ажалай түлөө хүдэлөөн.

Майн урда тээхи социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдажа байна. Баярламаар, омогорхомоор даа. Хэдэн олон предприятинууд дүрбэн һарынгаа түсэб болзорһоонь урид дүүргээ. Колхоз, совхозуудай тала таряалан хадалан дээрэ шииг нойто тогтоохо, газар эдлэнгээ уһалха хүдэлмэри үргэнөөр ябажа байна. Энэ — үндэр ургасын түлөө тэмсэл, партиин заабаринне дүүргэхэ оролдолго. Һайн ургаса абахын түлөө социалис мүрысөө үүсхэгшэ мухаршэбэрэйхид һанаһанда хүрэжэ ябана. Теэд тиимэ байха ёһотойшье. Нэрээ хухарнхаар, яһаа хухара гэдэгые яажа мартажа болохоб! Хэжэнгын совхоз хоёр мянган гектар газар уһалаад байна гэжэ һая дуулдаа. Сэлэнгын совхозоорхин Тамчын үргэн сагаан талые уһаар бүрхөөжэ байна гэһэн урмашалтай мэдээсэл абтана. Гэбэшье хэгдэхэ юумэн ехэ, гээгдэжэшье байһан ушар бии. Һайрамай уһан хүү урдаа, хада уулын саһанай уһан буужа байна. Энэ уһые таряалан дээрээ барихаһаа шухала хэрэг мүнөө юун байхаб. Хахалагдаха газар тон ехэ. Саг соонь хахалаал һаа ургаса абаха, болзороо алдаал һаа таряагаа гээхэ үе болоод байна.

Майн урда тээхи социалис мүрысөөнэй амжалтануудые улам арьбадхаха, гушан табан жэл соо мандажа ябаһан олоной хэрэгые бүри бадарааха гээшэ партийна, профсоюзна организацинуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй хүндэтэ хэрэг даа.

Социалис мүрысөөн, коммунис ажалай түлөө хүдэлөөн олониитын зохёон байгуулхы хүсэн, үүсхэл эдэбхиин булаг мүн.

Олоной үүсхэл дали һодо ургаг лэ!

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 102 (10470) | 1964 оной апрелиин 29, среда | Сэн 2 мүнгэн

Москвагаа мэдээсэнэ

...зүрхэнэй, хани ...оршон байдалда

...рай Национальна сү- ...н фронт гэжэ партиин ...на секретарь, Алжи- ...дай Демократическа ...кын президент Ахмед ...ла апрелиин 27-до ...алга хэбэ.

...эй Центральна Коми- ...Нэгэдэхи секретарь, ...Министрнүүдэй Со- ...рүүлэгшэ Н. С. Хру- ...хэд Г. И. Воронов, ...осыгин, А. И. Микоян, ...олянский, Б. Н. Поно- ...болон бусад тушаалта ...энэ уулзалга дээрэ ...

...рай Национальна сү- ...н фронт гэжэ партиин ...политбюрогой гэшүүд: ...хэрэгүүдэй министр ...Азиз Бутефмка, На- ...а экономикын министр ...Бумаза, социальна хэрэ- ...министр Мохаммед ...Неккаш, Алжирай ар- ...неральна штабай на- ...полковник Такар Збн- ...эд Алжирай талаһаа ...

...тэ байдаг дипломати- ...үлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй ...ошонор совет болон ...онуудэй корреспондент- ...тя эндэ байлсаба.

...ёоной, үнэн зүрхэнэй ...байдалда уулзалга үн-

...С. Хрущев ...Бен Беллатэй ...өрэлдөө хэбэ

...эй Центральна Коми- ...Нэгэдэхи секретарь, ...Министрнүүдэй Сове- ...рүүлэгшэ Н. С. Хрущев ...льна сүлөөрэлгын ...эжэ партиин генеральна ...рь, Алжирай Арадай ...тическа Республикын ...т Ахмед Бен Белла ...хоорондо апрелиин 27- ...иль соо хөөрэлдөөн бо- ...мед Бен Беллатэй суг ...а ерэлсэһэн Алжирай ...ажал ябуулагшад тус ...ндэ хабаадалсаа.

...талаһаа нүхэд Л. И. ...А. Н. Косыгин, А. И. ...Н. В. Подгорный, ...Пономарев, КПСС-эй ...гэшүүд, СССР-эй Га- ...хэрэгүүдэй министр ...Громыко, СССР-һээ ...байдаг элшэн сайд ...Пегов хөөрэлдөөндэ ха- ...

...ПС-эй Президиумдэ

...дөө ажахын ...дбэри түсэблэхэ ...ые олониитын ...алтада абаха

...хоз, совхозуудай үйлэд- ...түсэблэхэ гурим бүдүү- ...хазагайруулдаг, сахи- ...баримтанууд тухай» ...ЦК-гай, СССР-эй Ми- ...дэй Соведэй 1964 оной ...20-ной тогтоолтой да- ...улан, профсоюзуудай ...цинуудай хэхэ хүдэл- ...тухай шиидхэбэри ...эй Президиум баталан ...

...болон правительствын ...олые хүдөө ажахын ...лэгшэдтэ тайлбари- ...уулхыень энэ шиидхэ- ...офсоюзуудай организа- ...уялгална. Мүн кол- ...озуудтахи хүдөө ажа- ...дбэри түсэблэхэ хэрэ- ...итын хиналтада аба- ...офсоюзуудай соведүүд ...митедүүдтэ дурадхаг- ...

...озуудай соведүүд бо- ...итедүүд түсэблэлгын ...улам һайжаруулхадань ...ахын органуудай хү- ...гшэдтэ туһаламжа ...ютой. Гаргаша ба- ...ямар нэгэн ажахын ...лда бүри ехэ про- ...хаар, эрдэм наукын ...удые, түрүүшүүлэй ...лые хэрэглэхэ, ажа- ...аг ехэтэйгээр хэрэг- ...рахаар ургамалнуу- ...ха, тимэ үүлтэрнүүд- ...үсэхэ асуудалнуудта ...арал хандуулагдаха (ТАСС).

ОНЬҺОЖОРУУЛГЫН АША ТУҺА

ХОЁР ҺАРЫН урда тээ Сэлэнгын совхоздо оньһожоруулагдаһан мелиоративна отряд эмхидхэгдээ. 38 хүнһөө бүридэһэн энэ отрядые совхозой коммунист Александр Михайлович Гусев хүтэлбэрилнэ.

Отрядай хүдэлмэрилэгшэд совхозойнгоо 4 мянган гектар таряалан, сабшалангай газар даажа абаад, ойрын жэлнүүдтэ уһалууриин системэ, хаалтануудые барижа, ханаабуудые татажа, бултыень уһалжа байхаар хараална.

Мүнөө жэлдэ 1350 гектар таряалангай, 700 гектар сабшалангай газар уһалагдажа, таряалан дээрэнь шэниисэ, кукуруза, горох таригдаха юм. Механизаторнууд хабарай хүдэлмэридэ оронхой. Тракторай хүнхинөөн үдэр, һүниндөө замханагүй. Трактористнууд М. Ковалевский, Г. Протопопов, А. Аюшеев, Р. Базаров, М. Хороших гэгшэд газар хахална. Эдэнэр халаанайнгаа даалгабарие хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Тиихэдэ горох таригдаха 100 гектар газар уһа сасадаг машинаар уһалагдаад, тарилга хэгдэжэ эхилэнхэй. Газарые үрэжэлтэй болгохын тулада аммиагтай уһан, суперфосфат 650 гаран гектарта оруулагдаа. Һүүлэй мэдээгээр тус отрядайхид 70 гаран гектарта горох таряад байна. Шэниисэ тарилга түлэг дундаа.

— Ажалаа бүтээсэтэйгээр эмхидхэжэ, энэ жэлдэ гектар бүриһөө 20 центнер шэниисэ, 14 центнер горох, 350 центнер кукурузын набша намаа абахабди,— гэжэ отрядые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Гусев мэдүүлнэ.

Зураг дээрэ: Николай Еранскиин агрегат шэниисэ тарижа ябана.

С. Балдуевай фототекст.

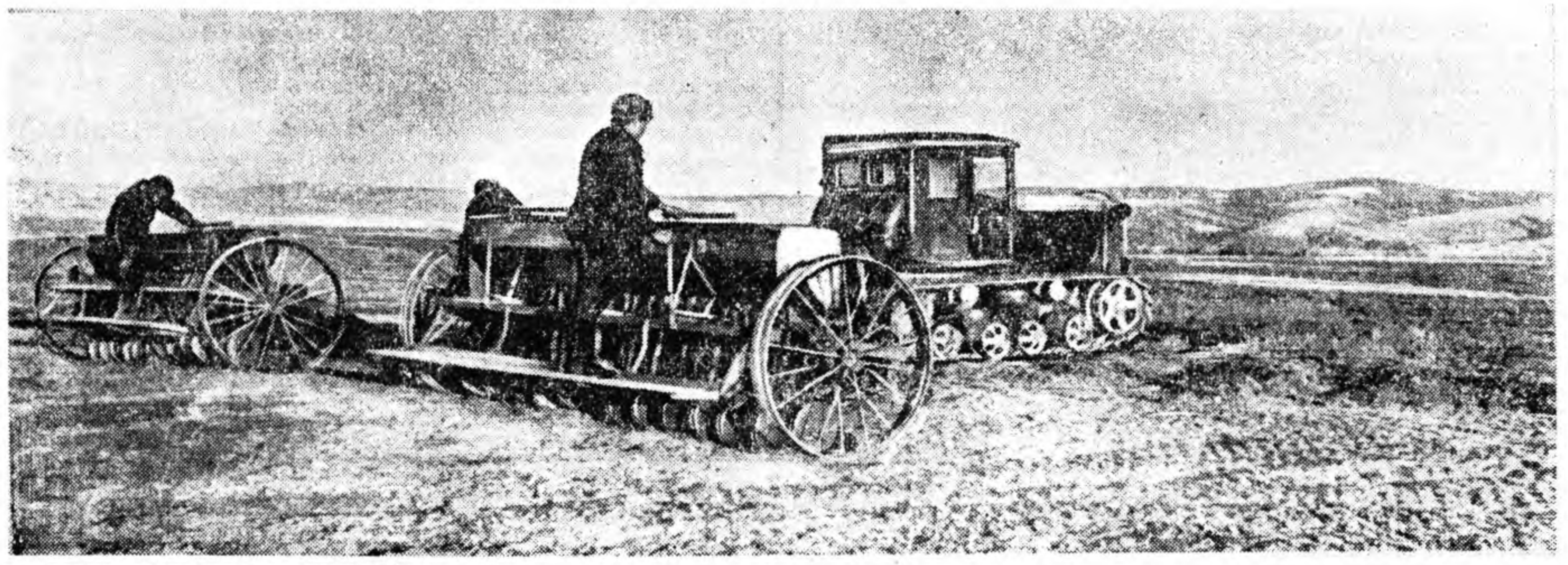

Түрүүшүүлээ амаршалнабди

Совнархозой соведэй, профсоюзуудай Эрхүүгэй, Буряадай, Шэтын областной соведүүдэй Президиумэй хамтын заседани дээрэ Зүүн-Сибириин экономическа районой промышленна предприятинуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй түрүүшын кварталай дүн согсологдон гаргагдаба.

Манай республикын хэдэн предприяти энэ мүрысөөндэ шалгаран гараа. Улаан-Үдын «Электромашина» заводой коллектив түрүү һуури эзэлжэ, РСФСР-эй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

Түрүү һуури эзэлһэн Улаан-Үдын шэлэй заводой коллективтэ Зүүн-Сибириин совнархозой болон Буряадай облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаха болобо.

Галуута-Нуурай шахтоуправлениин, Улаан-Үдын оёдолой фабрикын коллективүүд хоёрдохи һуури эзэлбэ. Итанцын леспромхоз, «Татарский ключ» карьероуправлени гурбадахи һуурида гаранхай.

«Теплоавтоматика», Тимлюгэй цемент-шиферэй заводой коллективүүд амжалтатай һайнаар ажаллаа гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

ҮТЭГЖҮҮЛГЭ, УҺАЛАЛГА ТҮЛЭГ ДУНДАА

ОРОНГО (**телефоноор абтаба**). Байгаалиин уларилай дулаарсагүйшье һаань, хабарай али бүхы хүдэлмэриин халуун хаһа орожо эхилбэ. Манай колхоздо эгээ мүнөө үедэ таряалан, сабшалан үтэгжүүлгэ, уһалалгада анхарал онсо хандуулагдана. Наг шэбхэ поли, сабшалан дээрэ зөөхэ хоёр оньһожоруулагдамал звено хүдэлжэ байна. Эдэ звенонуудай мэдэлдэ хоёр трактор, бульдозер, 4 автомашина үгтэнхэй. Звенонууд ямаршье һаадгүй наг шэбхэ шэрэжэ, сүлөө забгүй хүдэлжэ байна.

Гол горходой мүльһэн хүсэд хайлаадүй, һайрам урдажа хүсэд эхилээдүй байбашье һаань, колхоздомнай арба гаран луговодууд һубаг ханаабууд дээгүүр хүүргэнүүдые барижа, тэдэнэй эхинэй болон уһа хубаарилан урадхуулдаг хаалтануудые һэльбэнэ, заһана. Тиихэдэ Сэлэнгын эрье шадар оршодог кукуруза ургуулдаг 70 гектар участок насосно станцаар уһалагдаад байна. Уһалалгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри үдэрһөө үдэртэ улам эршэдэжэ байһан сагтай.

Уһалалга, үтэгжүүлгэ тушаа һаналаа онсо табиха зуураа, газарай хүрьһэнэй өөрынь шииг нойтые дэгдээхэгүйн тулада оролдолго гаргагдана. Мүнөө колхозоймнай 3-дахи, 4-дэхи бригадануудай механизаторнууд гэдэнги хүрьһэтэй участогуудые дээрэ наар борнойложо эхилбэ. Даб дээрэ 140 гаран гектар таряалангай шииг баригдаад байна. Энэ хүдэлмэри дээрэ хоёр агрегат хүдэлнэ. Үшөө нэгэ агрегат поли дээрэ гарахаар бэлэн болошо байна.

Б. Кишектуев,
Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагай «Улаан Оронго» колхозой парткомой секретарь.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Республикын сельсоведүүдэй хоорондохи социалис мүрысөөнэй 1964 оной 1-дэхи кварталай дүнгүүд

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, гүрэнэй зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй обком нютагай Соведүүдэй хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй 1964 оной 1-дэхи кварталай дүнгүүдые хаража үзөөд, иигэжэ тогтообо:

1964 оной 1-дэхи кварталда сельсоведүүдэй хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа гараһанайнь түлөө:

Захааминай аймагай Утаата-Далахайн сельсоведтэ (түрүүлэгшэнь Б. Ш. Гармаев, секретаринь Р. П. Куликова) БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг, 1-дэхи мүнгэн шан барюулха.

Прибайкалиин районой Посольскиин сельсоведтэ (түрүүлэгшэнь А. М. Жилин, секретаринь А. А. Лютова) 2-дохи мүнгэн шан барюулха.

Хяагтын аймагай Хүдэриин сельсоведтэ (түрүүлэгшэнь И. И. Степанов, секретаринь В. Н. Бурдуковская) 3-дахи мүнгэн шан барюулха.

Социалис мүрысөөндэ һайн дүн харуулһан Үрөө-Читханай (Баргажанай аймаг), Үлэгшэнэй (Зэдын аймаг), Старо-Брянскиин (Загарайн промышленна район), Ново-Селенгинскиин (Хяагтын аймаг), Хэжэнгын, Хориин, Хойто-Байгалай аймагай Верхне-Заимскын сельсоведүүдэй хүдэлмэри тэмдэглэгдээ.

ПОЛИНУУД ДЭЭРЭҺЭЭ

ХОРИИН УПРАВЛЕНИ. Газараа түргэнөөр хахалжа, эртын тарилгые һаадгүйгөөр ябуулхын тулада Үдын совхозой 6-дахи фермын механизаторнууд ехэ оролдолго гаргана. Трактористнууд Николай Цыренжапов, Х. Гайнутдинов гэгшэд «ДТ-54» тракторaар түрүүшын бураздаа татажа, эхилһэн үдэрөө 35 га газар хахалаа. Тэдэнэй хойноһоо олон трактористнууд газар хахалалгада гараба.

Эртын тарилга эхилээд байһан Хэжэнгын 2-дохи фермын механизаторнууд газар хахалалгые эмхитэйгээр үнгэргэнэ. Эндэ «ДТ-54» түхэлэй 5 трактор, 3 «Беларусь», «С-80» түхэлэй тракторнууд хүдэлнэ.

В. ШЕЗДУЕВ.

ХЯАГТЫН УПРАВЛЕНИ. Ноёхоной XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой 3-дахи тракторно-таряан ажалай бригадын механизаторнууд богони болзор соо паараа борнойлжо дүүргээд, апрелиин 18-һаа эхилжэ газараа хахалжа оробо. Механизаторнууд Цыден Лумбунов, Марк Ухинов, Молот Жамбалов гэгшэд ажалдаа магтаалтай.

Тэрэшэлэн Погранична совхозой 1-дэхи отделенидэ 15 трактор газар хахална. Мүн нилээд ехэ газарта лущени хэгдээ. Бүхыдөө мянга гаран гектар таряалан тарилгада бэлэдхэгдэнхэй.

С. БИЛИКТУЕВ,
В. ЖАРКОЙ.

ТҮНХЭНЭЙ УПРАВЛЕНИ. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 12,5 центнер шэниисэ ургуулхабди гэһэн зорилго «Восточные Саяны» колхозойхид табинхай. Мүнөө эндэхид газарай шииг нойто бариха хүдэлмэриие богони болзорто үнгэргөөд, тарилгадаа орохоёо бэлдэжэ байна.

Энэ жэлдэ трактор, машинанууд шанартайгаар заһабарилагдаа. Бүхыдөө 27 трактор поли дээрэ хүдэлхэ. Тиихэдэ тарилгын үедэ түрүү арганууд хэрэглэгдэхэнь. Нилээд ехэ газар аммиагтай уһаар үтэгжүүлэгдэхэ, ороохо таряан хэрэзһэлүүлэн таригдаха юм.

С. АРДУЕВ.

МАЙН ҺАЙНДЭРЫЕ АЖАЛАЙ БЭЛЭГЭЭР УГТАЯ!

Куклинай бригада түрүүлбэ

Сүлөө забдагүйгөөр ажаллаха халуун хаһа Байгалай загаһашадта ерэбэ. Загаһа барилгын үбэл-хабарай үе дүүрэхэ болонхой. Хараалһан түсэбөө, абаһан социалис уялгануудай дүүргэлтын талаар ямар ажалай хэгдэһые, ямар тэмсэлэй гаргагдаһые согсолхо хэрэг гараба. Загаһашад эдэ үдэрнүүдтэ эршэмтэй шангаар ажаллажа, түсэб даабаряа дүүргэхые оролдоно.

Жэлэй түрүүшын кварталай туршада хэгдэһэн ажалай дүн һаяхан согсологдоо. Загаһа барилгын олонхи бригаданууд һайнаар ажаллажа, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн тухайгаа элидхэхэ эрхэ олобо гэжэ эдэ дүнгүүд элирүүлэн харуулна. Жэшээлхэдэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой нүхэр С. И. Куклинай даадаг загаһа барилгашадай бригадые абажа харая. Тус бригадынхид загаһа бариха гурбан һарын түсэбые холо үлүүлэн дүүргэжэ, түрүүшын кварталай дүнгүүдээр Прибайкальска промышленна зоно дотор түрүү һуури эзэлбэ.

Майн һайндэрэй ажалай вахтада жагсаһан загаһашад Эхэ орондоо һайн бэлэг барихаар оролдоно. **Г. Хогоев.**

Хэлэһэндээ хүрөөл

Улаан-Үдын судна заһабарилгын заводой Еким Антонович Киргизовэй даадаг коммунис ажалай котельщигүүдэй бригада майн урда тээхи социалис мүрысөөндэ оролсоходоо транспортна флодой заһабари болзорһоонь 10 хоног урид дүүргэхэ гэһэн уялга абаһан байна. Хэлэһэн үгэнь талаар ошоогүй. Тэдэнэр түсэбөө саг соонь шанар һайнтайгаар дүүргээ. Тингэжэ апрелиин һүүлшын арбан хоногһоо эхилэн май һарын түсэбөөр хүдэлжэ эхилһэн байна.

Бригадынхид завод дотороо автоматическа электро-гагналгын хүдэлмэри хамагһаа түрүүлэн шудалжа, ажалай бүтээсые 21 процентээр дээшэлүүлээ. Бригадын бүхы гэшүүд мүнөө жэл энэ мэргэжэл бултадаа шудалжа, бэе бэеэ халан ажаллаха шадабаритай болохо гэжэ шиидэбэ.

Зураг дээрэ: Е. А. Киргизовэй бригада судна заһабарилгын талмай дээрэ.

Д. Балданов.
Фотонь авторай.

Хүдөө ажахын ажалшад! Хабарай тарилгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэхын түлөө, ороохо таряа, хартаабха, овощ, техническэ ургамалнууд болон мал ажалай продуктнуудые ехээр абахын түлөө мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлэгты!

(1964 оной Майн 1-дэ зорюулһан КПСС-эй ЦК-гай уряануудһаа).

ШЭНЖЭНЬ ШЭНЭ, ШАНАРЫНЬ ХУУШАН

Хяагтын үйлэдбэриин управлени ко
совхозуудаа халирхайгаар хүтэлбэр

Хүнгэн автомашинада һуугаад, үдэртөө хэдэн ажахынуудаар, бригада, фермэ. удээр гүйлгөөд, телефоноор, телеграммаар захяа заабари үгөөд, суглаа зүблөө зарлажа, шанга шангаар хөөрэлдөөд, гээгдэлдэ орогшодые гэмнээд ябадаг ушар урдын райкомой, аймгүйсэдкомой ажал ябуулгын арга дүршэл байгаа һааб даа. Тиихэдэ колхоз, совхозуудай үйлэдбэриие гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ, тэндэ түрүү дүй дүршэл, наукын түйлалтануудые нэбтэрүүлхэ, ажахыгаа хурданаар хүгжөөхэдэнь бодотоор туһалха талаар аймагай ноёдой һанаа сэхээр зобоодоггүй байһан. Юрэдөө тиимэ туһаламжа хүргэхэ гэжэ һанаашье һаа, хүсэ шадалынь хүрэдэггүй һэн.

Иимэрхүү хүтэлбэриин аша үрэ багатай байһан дээрэһээ буруушаагдажа, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управленинүүд, хүдөөгэй парткомууд байгуулагдаад, ажахынуудые шадабаритайгаар, тодорхойгоор ударидаха арга олгогдоо бэлэй.

Хоёр жэлэй урда тээ тиимэ үйлэдбэриин управлени Хяагтада байгуулагдаһан. Мүн удаашьегүй үйлэдбэриин шэнэ шэнжэтэй партком тэндэ бии болоо.

Эдэ шэнэ зургаануудай ажал ябуулгые, нүлөөе харахын тула тэндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажахытай танилсабабди.

ГЭЭГДЭНГИ КОЛХОЗДО

Загастай нютагай энэ колхоз тухай дуулаагүй хүн манай республика дотор хэр байха aab даа. Элдин үргэн хадалан тарялангаараа, уһалагдадаг һайн сабшалангаараа, үүлтэртэ адууһа малаараа, ажалша бэрхэ зоноороо үнинһөө хойшо суутай агша һэн. Теэд мүнөө энэ колхоз республика дотороо гээгдэжэ ябаһан ажахынуудай тоодо орошонхой. Арга боломжоор ехэ мүртөө энэ колхоз үнэхөөр гээгдэлдэ орошоо гэшэ гү гэжэ этигэхээр бэшэ байба. Харин ажахынь дүн энэ ушарай зүб байһые гэршэлнэ.

Нэн түрүүн тарялангаа зүбөөр элдүүрилжэ, хаһа сагтань тарилга, хуряалга үнгэргэжэ шадаагүй, ургасын хойноһоо ёһоор харууһалаагүйһөө боложо ороохо тарянай, хартаабхын, овощой, кукурузын ургаса жэлһээ жэл бүри доошоо орono. Сабшалангайшье ургаса бага. Энээнһээ уламжалан ниитын адууһа мал тэжээлээр хүсэд хангагдаагүй байһанһаа, мүн харууһалгын муу дээрэһээ ашаг шэмээ татана, тоо толгойнь биратай олошорногүй, жэл бүри олон малынь гарзална, һубайрна. Энэл шалтагаан дээрэһээ боложо һүүлэй арбан жэлэй туршада эбэртэ бодо малынь, үнеэдынь нилээд үсөөрһэн байха юм. Мүнөө эндэ эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ миил 1,6 үнеэн хүртэнэ.

Ажалай эмхидхэлэй, тэрэнэй түлөөһэнэй гуримшуулагдаагүй дээрэһээ үйлэдбэриин гаргана айхабтар ехэ, продукциин өөрынь үнэ сэн дээгүүр байха юм. Эбэртэ бодо малай шэгнүүрые 1 килограммаар нэмээхын тула үнгэрһэн жэлдэ энэ колхоздо аяар 14,7 тэжээлэй единицэ гаргашалагдаа. Гахайн шэгнүүрэй 1 килограмм нэмэлтэдэ 10,3 тэжээлэй единицэ ошоо.

Үнгэрэгшэ жэлдэ колхозой бүхы мүнгэн олзо доход гаргашаяа хаажа шадаагүй, 24 мянга гаран түхэригөөр бага байшоо. Ажахын гол һалбаринуудай ашаг үрэ багатайгаар эрхилэгдэжэ байһан дээрэһээ энэ колхозой эдлүүриин газарай гектар бүриһөө миил гушаад түхэригэй олзо доход абтаа бшуу. Энэ тон бага.

— Юун болоо гээшэб даа. Али дан ехэ колхоз болошоо гээшэ гү, юрэдөөл ажалнай урдаа орогдохоёо болёод байна,— гэхэ мэтээр хөөрэлдөөн энэ колхоз соо ходол боложо байдаг.

Теэд энээнэй гол шалтагаан юун бэ гэхэдэ, колхоз дотор ажалай эмхидхэл хуушаараа үлэжэ, колхознигуудай ажалай түлөөһэн абаһан продукцитай сэхэ холбогдоогүй байһаар. Жэшээнь, энэ колхоздо үнеэдынь 100—150 толгойгоор аяар 5—6 газарта байрлаһан зандаа. Энэ жэлдэшье һаалиин томо фермэ эмхидхэхэ тушаа бодомжологдоодүй, түсэб соонь үнеэдэй байра бариха гэжэ хараалагдаашьегүй. Зүгөөр энэ колхоз үнеэдээ олошоруулха угаа ехэ арга боломжотой. Мүнөө колхозой фермэнүүдтэ аяар 400 гаран эмэ хашараг, гунжад бии байна.

Хоёр жэлэй урда тээ энэ колхоз мүнгэн түлөөһэндэ ороо һэн. Мүнөө колхозой гүүртэ, отаранууды, бригадануудые даагшад хүнүүдэй хэһэн ажалда наряд бэшээд, тэрэниие мүнгөөр сэгнэжэ түлэнэ. Энэ ушарта худал хуурмаг наряд бэшэхэ ябадал али олон ушарна. Илангаяа тарян ажалда, элдэб жэжэ божо хүдэлмэри хэжэ ябадаг хүнүүдэй ажалай түлөөһэн абаһан продукцитайнь орой холбоогүй байха юм.

Үйлэдбэриин эдэ шухала асуудалнууд мүнөө хүрэтэр зүб мүрөө олоогүй, ажахын хүгжэлтэдэ һаад татажа байһаар. Энэ талаар колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй хэмжээ абаагүй байгаа һаа, Хяагтын үйлэдбэриин управлени юу хаража байдаг юм гэжэ асуухаар болоно.

— Энэ колхоздо үшөө хүрэжэ шадаагүй байнабди,— гэжэ управлениин начальнигай орлогшо нүхэр Тенетов мэдүүлбэ.

Нээрээшье управлениин нүлөө гэжэ мэдэгдэнэгүй. Сэлэнгэ талын колхозуудта ябаха инспектор эмхидхэлшэ гэжэ мүнөө хүрэтэр байхагүй. Инспектор, партиина эмхидхэлшэшье томилогдоогүй байһаар.

— Управлениин мэргэжэлтэд хааяа ерэбэл, нэ -хоёр үдэр фермэ, бригада дээгүүр гүйлгэлдөөд лэ ябашадаг,—гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд мэдүүлнэ.

— Хамтын суглаа татажа, түрүүлэгшые һэлгэһэнэй, парткомой шэнэ секретариие һунгаһанай һүүлээр управлениин, парткомой ноёд харагдахаяашье болишоо, — гэжэ эндэхи колхознигууд хөөрэлдэнэ.

Теэд үйлэдбэриин управлени, партком колхозой хүтэлбэриие шэнэлбэшье, энээгээрээ хизаарлангүй, эмхидхэлэй талаар хэмжээ абамаар байгаа. Юуб гэхэдэ энэ колхозой байдал мүнөө жэлдэшье бирагүйгөөр ябажа байна. Үнгэрһэн гурбан һарын туршада эндэ аяар 1771 хони хурьга, 50 тугал буруу, 158 гахай гарзалшоод байна. Колхоз гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые худалдаха кварталай түсэб холо дүүргэээгүй үлэшоо. Һү һаалга нёдондоһойхиһоо доошоо орошоо.

Гээгдэлдэ ороһон колхозые гансахан хүтэлбэрилэгшэдыень һэлгээд һайжаруулжархиха бэшэ, харин үйлэдбэри эмхидхэлгын талаар нүлөө үзүүлхэ хэрэгтэй гэжэ управлениин, парткомой хүтэлбэрилэгшэд мартаха ёһогүй, теэд тэдэнэр өөһэдөөшье мэдэжэ байна ёһотой.

ХЭНҺЭЭ ЖЭШЭЭ АБАЛТАЙБ

Хамтын ажалай хаба хүсые дүүрэнээр хэрэглэхын тула миил тиигэгты, иигэгты гээд ябаха бэшэ, харин тодорхой нэгэ фермэ, бригада, звеногой ажал дээрэһээ жэшээ абажа, тэдэнэрэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо гээшэ үйлэдбэриин управлениин, хүдөөгэй парткомой нангин уялга гэжэ партиймнай Центральна Комитет нэгэнтэ бэшэ зааһан. Тиигэбэшье Хяагтын үйлэдбэриин управлениин ажахынуудта хэн түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэмжэгдэжэ, бүгэдэндэ жэшээ боложо үгэнэб гэхэдэ харуулхаар юумэн байхагүй, управлениин, парткомойшье хүдэлмэрилэгшэд тиимэ замай залууршад тухай мэдэнэгүй.

Мүнөө хүдөө ажахые ашаг ехэтэйгээр хүгжөөхэ асуудалай бодото дээрээ шиидхэгдэжэ байхада тугал, хурьгадые түргөөр түлжүүлхэ, 10—12 һаратайдань гүрэндэ тушаахаар болгохо асуудал тон шухала. Иимэ зорилгонуудые «Родина» колхоз, Хүдэриин совхоз гэхэ мэтэ ажахынууд урдаа табинхай.

Зүгөөр энээн тушаа управлениин главна зоотехник нүхэр Базаров иигэжэ мэдүүлбэ:

— Тугал, хурьга түргөөр түлжүүлхэ тушаа үшөө бодомжолоогүй байнабди. Энэ талаар биратай дүй дүршэлшье бии болоодүй. Би ганса зоотехник энэ ехэ управлени дотор юу бүтээжэрхихэ бииб даа,—гээд тэрэ гараа дэлгэнэ.

Тугал, хурьгадые богони болзорто томо болгохоор юун хэрэгтэйб, хэды шэнээн тэжээл гаргашалагдахаб, тиимэ амжалта туйлаһан хүдэлмэришэд материальна талаар яажа урмашуулагдахаб гэхэ мэтэ асуудалые управлениин мэргэжэлтэдэй бодомжолоогүй һуудагынь гэмшэлтэй.

Үйлэдбэриин управлениин ажахынуудаар ябаад харахада юрэдөө гүрүү дүй дүршэл согсолхо, тэрэниие бүгэдын шадабари болгохо, замай залууршадые олошоруулха, тэдэнэрые дэмжэхэ талаар биратай юумэн хэгдэнэгүй гэжэ ойлгохоор.

Управлени дотор гансахан Ногранична совхозой Субагтын отделенидэ үнеэ һаадаг «ёлочко» түхеэрэлгэ хүдэлнэ. Эндэ 324 үнеэд, 80 гунжа харууһалагдана. Тугаллаһан, шэргээгдээгүй бүхы үнеэдые 6 һаалишад машинаар һаана. Тус фермые дүршэл ехэтэй механизатор нүхэр Мункуев даажа байдаг.

— Би январь һарада орон дотороо суурхаһан Заботиной бүлын хүдэлдэг фермэдэ ошожо ерээб. Тэдэнэй дүй дүршэл халан абаһанаймнай һүүлээр ажалнай яһала урагшатай, бүтээсэтэй болонхой. Теэд үнеэдтээ эдюулхэ юумэгүй, бага зэргэ бурдууг уулгаад лэ миин бэлшээридэ ябуулжа үнгэргэнэбди,—гэжэ нүхэр Мункуев хөөрэнэ.

Зүгөөр управлениин хүдэлмэрилэгшэд, совхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ фермын ажалые али болохоор дэмжэжэ, үнеэ һаалгые оньһожоруулха хэрэгые гуримшуулжа, тэдэниие хожомоо бусад ажахынуудта хэрэглэхэ гэжэ оролдохо байгаад, ямаршье анхарал табидаггүй.

Аймагай ажахынуудта шадабаритай бэрхэ кукурузашад, овощ ургуулагшад, хартаабхашад, механизаторнууд бии. Теэд тэдэнэрэй хүдэлмэриин арга дүршэлые согсолжо, бүгэдын шадабари болгохоор оролдоногүй. Олон ажахынуудта, тэрэ тоодо Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо эмхидхэгдэһэн тусхай оньһожоруулагдаһан звенонууд ажаллажа захалаагүй, тэдэнэрэй ажалай түлөөһэн тодорхойлогдоогүй, социалис уялгашье абтаагүй байба.

Һаяхан хүдөөгэй үйлэдбэриин парткомой пленум боложо, тэндэ управлениин начальник нүхэр Иванов КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй дүнгөөр элидхэл хээ һэн. Тиихэдээ элидхэлшэ нэгэшье бригада, фермын ажалые шэнжэлжэ харуулаагүй, нэгэшье замай залууршанай нэрэ дурдаагүй үнгэрөө.

Ажахынуудаа тодорхой һайнаар ударидажа, түрүү дүй дүршэл сагсоонь дэмжэжэ, бүгэдын хэрэг болгоогүй, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табяагүй дээрэһээ үнгэрһэн 1-дэхи кварталда энэ управлени гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые худалдаха түсэбөө холо дүүргэээгүй бшуу.

Тиин үйлэдбэриин управленидэ, хүдөөгэй парткомдо хүдэлдэг харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд һаа, ажахы бүхэндэ 3—4 тахэ. Теэд мүнөө дээрээ дэй хүсэн дүүрэнээр, гоор хэрэглэгдэнэгүй. Ил рүү дүй дүршэл хэрэгла тэдэнэр эмхидхэлэй, ойл хүдэлмэри оролдосотойгоор гүй.

Хүдөө ажахыгаа ашаг хүгжөөхын тула колхоз, та экономическа хүдэлма руулха хэрэгтэй байһани Тиигэбэшье управлениин нууд кабинет соогоо һу сагаа барана.

—Шэнэ жэлэй гараха түсэб зохёожо, үнгэрһэн гаргажа, бүхы сагаа Иигээд лэ ажахынуудаараа бэзэбди,—гэжэ управлени лэлгын-экономическа таһа чальник нүхэр Кауров ма

Үнэхөөрөө үйлэдбэриин ниин экономистнууд ямар а ды шэнээн тарилга хэхэб, гамалнуудые тарихаб, яма мал үдхэхэб гэхэ мэтэ түс совхозуудтаа хүргэһөөр б

— Партиин ЦК-гай ха һургажал байхада, манай али поли дээрэ юу тар түсэблэһөөр лэ. Зүгөөр роо тусхай шэглэлтэй фер дануудые эмхидхэхэ, тэдэ хын тоосоондо оруулха та най управлени бидэндэ яма һа хүргэнэгүй. Манай зар халые дэмжэнэгүй,—гэжэ ровай нэрэмжэтэ колхозой лэгшэ нүхэр Соковиков го

Хүдөө ажахыгаа ашаг гээр хүгжөөхэ, колхоз, дай үйлэдбэриие тодорхойго даха, түрүү дүй дүршэл, туйлалтануудые ажахыдаа сотойгоор нэбтэрүүлхэ туша эй ЦК-гай февралиин Плену тоолые бодото хэрэг дээрэнь хын тула энэ үйлэдбэриин ниин, хүдөөгэй парткомой рилэгшэд ажал ябуулгаа хубилгаха, хүдэлмэриингөө гые нарижуулан һайжаруул тай. Шэнжэнь шэнэшье һа дээрээ шанарынь хуушаар һаар.

Б. ГЫЛ
манай тусхай

Яруунын «Победа» колхозой түрүү һаалишад Цымжит Дондокова, Намжилма Дугданова гэгшэд сүүдхын үнеэн бүриһөө 8—9 литр һү һаана. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишад Ц. Дондокова, Н. Дугданова. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Эрхим амжалта

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат Гомбо-Цырен Гончиковна Цыремпилова Борьёогой «Коммунизм» колхозой эрхимэй эрхим хонишон байһаниинь олондо мэдээжэ. Нүхэр Цыремпиловагай даадаг хонишодой бригада 695 эхэ хонидтой.

Эндэхи хонишод шэнэ түл абалгын үедэ нэтэрүү шамбайгаар хүдэлжэ, һайн амжалта туйлаба. Хамтадаа 702 хурьгад абтажа, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Бригадын хурьгашад Долгоржан Цыремпилова, Дулма Доржиева, Ханда Норбоева тус тустаа 170 шахуу хурьгадые хоёр һара хахадай туршада харууһалжа, өөдэргэ томонууд болгобо. Гомбо-Цырен Цыремпилова өөрөө 200 хурьга түлжүүлээ.

Түрүү хонишодой ажалай энэ эрхим үр дүн хадаа Майн Нэгэнэй һайндэртэ зорюулһан амжалта болоно.

— Хурьгадшье хүл дээрээ гараа, ядахаа болёо гээшэ. Мүнөө урдамнай үшөө нэгэ харюусалгатай дабаан угтажа байна. Тиибэ ябабашье һаань, хонидоо хаһа соонь шанар һайнтайгаар хайшалжа, толгой бүриһөөнь 3,2 килограмм ноохо абаха гэһэн уялгаяа хэзээшье бэелүүлхэ бэзэбди,—гэжэ суута хонишон Гомбо-Цырен Гончиковна мэдүүлнэ.

Д. ДОРЖИЕВ.
хүдөө бэшэгшэ.
Зэдын үйлэдбэриин управлени.

Мэргэжэлтын тайлбари

КАРБАМИД ЗҮБӨӨР ХЭРЭГЛЭХЭ

Малай тэжээлдэ белогой дуталдадаг байһан ушарые мүнөө химическэ промышленностьһаа абтаһан зүйлнүүдые хэрэглэн, хүсэлдүүлхэ тушаа ехэ анхарал хандуулдаг болоод байна. Гэхэтэй хамта хибэдэһэтэ малай тэжээлэй рационде белоггүй азодтой зүйлнүүдые амжалтатайгаар хэрэглэжэ болохо гэжэ научна шэнжэлэлгэ элирхэйлнэ. Тиимэ зүйлнүүдэй нэгэниинь карбамид болоно.

Карбамид гээшэ сагаан үнгэтэй порошок, дабһандал гашуубтар амтатай, уһанда һайнаар хайладаг. Нэгэ килограмм карбамид болбосорһон азодойнгоо зэргээр 2,6 килограмм протеинтэй тэнтэй. Энээн дотор тэжээлтэ шэмэтэ зүйлнүүд, витаминнууд байхагүй. Белоггүй химическэ зүйл ха юм. Сэбэр карбамид 44—46 процент азодтой. Карбамидай азот хибэдэһэтэ малай хото соо биохимическэ, биологическа талаар нилээд болбосорон хубилжа, шэмэ хоолтой тэжээлэй бодос болодог гээшэ. Азот хадаа малай гүзээн дотор микроорганизмуудай туһаар белок болон болбосордог.

Ихэлээрээ карбамидые имагтал хибэдэһэтэ малда—үхэр, хонидто эдюулжэ болоно. Адуунай, гахайн, нохойн, шубуунай тэжээлдэ энэ зүйл нэмэжэ огто болохогүй. Тэдэнэрэй гүзээгүй һэн тулада карбамид хадаа белок болон хубилжа шадахагүй, амидаралда шэнгэхэгүй бшуу. Тэрэшэлэн 6 һара гүйсөөгүй тугалда тэрэниие үгэхэ тон хорюултай.

Малай тэжээлэй рацион дотор болбосорһон протеинэй имагтал үгыл байгаа һаань, карбамид нэмэгдэхэ ёһотой. Зүгөөр малай тэжээлдэ карбамид нэмэхэ гэбэл, тэрээндэ тон наринаар хандаха, заабаринень заашье хазагайруулжа болохогүй. Хэрбээ тэрэниие хэмһээнь ехэдүүлбэл, малые хордожо, аюул ушаруулжа магадгүй.

Манай республикын колхоз, совхозууд һүүлэй үедэ карбамид малда эдюулдэг боложо, тэрэниие хэрэглэлгээр дүршэжэ, һуража байна. Гэбэшье зарим ажахынуудта тэрэниие хэрэглэхэ заабариие хазагайруулһанһаа боложо, аягүй ушарнууд тохёолдоһон байна. Карбамид малай тэжээлдэ үлэмжэ ехээр нэмэжэ хэһэн дээрэһээ үхэр хордоһон, гэмтэһэн зэргэтэй.

Жэшээнь, Хориин аймагай Үдын совхоз кукурузын ногоон набшанамаа силослэхэдээ хэтэрмэ ехээр карбамид холижорхиһон байгаа. Тэрээнһээ боложо, ехэ хээлитэй болоһон үнеэд юрэ бусын аюулда дайрагдаһан. Иимэнүүд гэмтэл Зэдын «Октябрьский» совхоздо, Түнхэнэй «Сибиряк» колхоздо, Хориин аймагай Анаагай совхоздо, Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин «Маяк» колхоздо үзэгдэһэн байха юм.

Иимэ ушар юун дээрэһээ болоно гээшэб, тэрэниие хайшан гэжэ зайсуулхаб гэһэн асуудал хаража үзэхэ шухала байна. Малай гэмтэхэ ябадал имагтал карбамид буруугаар хэрэглэһэнһээ дулдыдана. Жэшээнь, Үдын совхозоорхин силос даража байһан ногоондо карбамид холиходоо, тэрэнээ хүрзөөр сасаһан, үнгэрхэдөө мэшээгээрнь адхаһан байгаа ха юм.

Хоёрдохи шалтагаан юуб гэбэл, карбамид мал бүхэнэй тэжээлдэ нэмэнэ. Хээли хүндэтэй, түрэхэеэ ябаһан үнеэдтэ эдюулнэ. Тиихэдэ үлэмжэ ехээр нэмэдэгшье ушар бии. «Сибиряк» колхоздо нэгэ үнеэндэ нэгэ эдюулхэ бурдууг соогоо 500 грамм карбамид хэһэн байна. Энэмнай табан үнеэдтэ үгэхэ нормо гээшэ. Гадна үдэр соо хэды дахин карбамид малда үгэхэб гэһэн гурим баримталагданагүй.

Малай тэжээлдэ нормоһоо хэтэрмээр нэмэгдэһэн карбамид гүзээндэ ороходоо шүүһэн боложо, аммиак углекислэ газ болон тон түргөөр болбосорон хубилдаг. Гүзээн соо карбамидай үлэмжэ ехээр бии болоһонһоо уламжалан, тэндэ аммиак хэмһээ хэтэржэ, малай амидаралые хорложо ородог юм.

Малда хэдэн шэнээгээр карбамид эдюулхэдэ таарамжатай гээшэб? Сүүдхынь нормо хадаа малай 5 килограмм амидын шэгнүүртэ 1 грамм гэхэ гү, али центнер шэгнүүртэ 20 грамм карбамид үгтэхэ зэргэтэй. 500 килограмм шэгнүүртэй томо үхэртэ сүүдхэ бүхэндэ 100 грамм, 40 килограмм татамаар хонидто 8 грамм карбамид үгтэхэ ёһотой гээшэ. Тиихэдээ тэрэ карбамидые аб адляар хоёр таһалжа, үдэшэлэн ба үглөөгүүр малда эдюулхэ хэрэгтэй.

Саашадаа карбамидтай тэжээлдэ малай дуратай болоод байхада үнеэдэй нормые 20 процент хүрэтэр, залуу үхэрэй, хонидой нормые 30—40 процент хүрэтэр нэмэжэ болоно. Малай тэжээлдэ карбамид нэмэжэ эхилбэл, тэрээниие таһалдуулжа огто болохогүй. Хэрбээ карбамид таһалдуулаа хадаа, дахин эдеэлүүлжэ эхилхэдээ карбамид хэрэглэхэ технологиие эхинһээнь захалха болоно бшуу.

Түргэн болбосордог силос, корнеклубнеплод, ороохо тарянай зүйлнүүдтэ карбамид нэмэбэл, ашаг үрэнь үлэмжэ һайнаар харюулагдаха.

Карбамидһаа боложо малай бэеын хорлогдохогүйн тулада нэн түрүүлэн тиимэ холисотой тэжээлые һайса худхаха, холисо оруулха нормын тон наринаар сахиха шухала. Фермэ, гүүртэ отаранууд дээрэ хүдэлжэ байһан малшад карбамид хэрэглэхэ заабари, малда эдюулхэ гурим дууһан мэдэхэ, һайса шудалха уялгатай.

Карбамид үлүүсэ ехээр эдижэ хордоһон мал ямар шэнжэтэй байхаб, тэрэниие яажа аргалхаб гэһэн асуудал гаража болохо. Карбамид ехээр эдиһэн мал 20—40 минута болоод байхадаа, үбшэлһэн янза заатагүй үзүүлхэ. Тэрэнэй бэень һуладажа, аминиинь тээрэхэ, махабадань шэшэрхэ. Удаань шүлэһэ һайраха, гүзээниинь хиигээр дүүрэхэ байха.

Хордоһон малые дары аргалжа эхилхэ хэрэгтэй. Карбамидай гүзээн соо саашадаа улам задархагүйн, аммиагые зайсуулхын тулада 0,5—1 литр 0,5 процент болотор шэнгэрүүлһэн столовын уксус гү, али 4—5 литр эдмэг (ээдэһэн һү) уулгаха хэрэгтэй. Бүри ехээр, хүндөөр хордоһон байгаа һаань, глюкозоор, кофеинээр тарилга хэхэ шухала. Тиихэдэ гүзээн соохи хиие табихын тула троакар хэрэглэхэ.

Иимэ болохолоороо мал ажалай мэргэжэлтэд болон малшад хадаа карбамид гэжэ зүйлые малай тэжээлдэ нэмээн оруулхадаа саашадаа тон зүбөөр, нарин нягтаар хэрэглэхэ уялгатай болоно.

Г. ТИТОВ,
Бурядай научно-үйлэдбэриин ветеринарна лабораториин эрдэмтэн.

ТАРЯАЛАН УҺАЛАЛГА ОНЬҺОЖОРУУЛАГДАА

Үдын совхозой механизаторнууд тарялан уһалалгада олоороо гаража, хуушан һубаг ханааба заһана, шэнээр татана. Газараа түлэг уһалжа байна.

Санномысска тосхонһоо тээ доошоо Ехэ-Тарбагатай голой эрье зубшан, намар хахалһан нилээд ехэ паар харлан нэмжынэ. Эндэ мүнөө һүүлэй үедэ ороһон саһан хайлаад, эрээг тарияг болонхой. Мүн газаршье яһала шииг нойто абаһан хэбэртэй, үдэрэй дулаанда ууралтан байна.

— Тарялаамнай хабарай һайрамда һайса дэбтээ гээд, тэрэнээ уһалангүй һууха аргамнай үгы. Илангаяа зундаа эндэ хура бороогой ёһоор ородоггүй дээрэһээнь газараа шадаал һаа һайнаар уһалжа абаха зэргэтэйбди,—гэжэ Үдын совхозой главна агроном В. С. Сабылин хэлэнэ.

Тиигээдшье бүри урдань эндэхи тарияшадай газараа гараар уһалжа байһан һубаг, ханаабууд мүнөө үбһэ хагда ургашанхай. Харин энэ жэлһээ хойшо отделениинхид тэдэ хуушан һубаг, ханаабуудые дахин һэргээжэ, хэрэгтэй газартань шэнээр малтаад, газараа һайнаар уһалхаар бэлдэжэ байһаниинь һайшаалтай.

Бэрхэ механизатор байһан, пенсионер Иннокентий Кириллович Машановай хүтэлбэри доро тээсгэн хэдэн хүн Ехэ-Тарбагатай горхон дээрэ хаалта барижа дүүргээ.

Иван Борисовай хүтэлбэрилдэг 7 хүнһөө бүридэһэн механизатор-уһалагшадай тусхай бригада ехэ хүдэлмэри хэнэ. Жэшээнь, механизатор В. Е. Хайдуков «ДТ-54» трактораар уһалууриин ханаабай хуушан һаба «КЗУ-0,3» гэжэ тусхай машинаар гүнзэгырүүлнэ. Иигэжэ ханаабай хуушан һабань шэнэлэгдээд, гүнзэгырүүлэгдэжэ, уһанай ябахада хурдан болобо. Гадна хоёрдохи фермэһээ бульдозертой трактор эльгээгдээд, ханаабай эрьеые бүхэлжэ, набтар газартань шорой, шу... нэмэжэ, үндэр болгоно. Эдэ үдэрнүүдтэ тарялангай доодо захаһаань олон бураздаагаар уһа урдахуулжа, һайнаар тараан уһалжа эхилээ.

Иигэжэ тарялан уһалха гол хүдэлмэри оньһожоруулагдажа, үндэр наһатай үбгэдэй анханай гурим шэнээр һэргээгдэбэ. Һаянай хабарай тарилгын эхилхэһээ урда сүлөө байһан механизаторнууд Петр Лущенко, Михаил Бурдин, Петр Аюшеев, Михаил Краснопеев, Борис Дергунов гэгшэд миин һуугаагүй, баһал гартаа хүрзэнүүдые бариад, һубаг, бураздаагаар уһа тарялан руу зохидоор залан урдахуулаа. Тарялан уһалха хүдэлмэри эндэ үдэр һүнигүй хэгдэһээр.

— Шэниисэ тариха болотор энэ полиёо хуу уһалжа дүүргэхэ зорилготойбди,—гэжэ отделениие эрхилэгшэ Г. С. Санжиев хэлэнэ.

Тарялангаа уһалхадамнай эндэхи шефүүд—Онохойн модоной комбинадай арбаад хүдэлма ерэжэ туһална.

Һүүлэй гурбан жэлнүүдт отделениинхид тарялангаа тар бүриһөө 6—6,5 центн ниисэ хуряадаг байгаа. мүртэй уһалангүй, муу хуряадаг байһанаа ха абан, эндэхи механизато байгша ондо гектар бүриһ дынхиһаа хоёр дахин ехэ ниисэ хуряаха, 710 гекта ниисын талмайн га бүриһ центнер шэниисэ ургуулха шиидэ. Тэрэшэлэн 200 уһанай газарта шэниисэ та даа, үрэһэ хүрэнгэтэйнь минеральна үтэгжүүлгэ ор саха юм. Һайнаар уһалжа, жүүлгэ оруулһан газ гектарай 15 центн доошо бэшэ шэниисэ заабо ряаха уялга абаһхай. Мүнө дэ отделениинхид шэн эгээл богони болзорто, 8 үдэр соо тарижа дүүргэхэ шиидэбэ.

Машина техникэнь Тракторнууд, сеялкэнүүд данхай. Сеялкэдэ ороохо үрэһэ хүрэнгэ хордохо хү ри оньһожоруулагдаа.

Санномыск тосхоной ме заторнууд баруун-хасуурта дые социалис мүрысөөндэ жа, хабарай тарилгые эрхи нартайгаар, агротехническа болзорто тарихаар тэмсэхэ

Ж. БАДМ
манай штатна ко
Хориин үйлэдбэриин управ

Ашагта малтамалнуудаа аша туһатайгаар хэрэглэе

ХИМИДЭ ХЭРЭГТЭЙ ЗҮЙЛНҮҮДЭЭР БАЯМДИ

Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха хэрэгтэ хими онсо һуури эзэлнэ. Тиимэһээ партиин ЦК-гай декабриин Пленум химическэ промышленность хүгжөөхэ талаар ехэ хэмжээ ябуулга хараалһан байна. Пленумэй шиидхэбэри бодотоор бэелүүлэгдэжэ, химиин шэнэ, шэнэ предприятинүүд үдэр ерэхэ бүри олоор бодхоогдожо, энэ шухала һалбари хүгжөөхэ талаар горитой алхам хэгдэжэ байна.

Манай буряад нютагай газар дайда ашагта малтамалнуудаар айхабтар баян. Тэрэ тоодо химическэ промышленностьда хэрэглэгдэхэ зүйлнүүдшье олон. Шулуу нүүрһэн, графит, известнягууд, доломит, апатит, флюорит, сернэ колчедан гэхэ мэтэ минеральна зүйлнүүд химическэ промышленностьда шухала хэрэгтэй болоно. Үни удаан сагһаа хойшо шулуу нүүрһэн түлишэ болгон хэрэглэгдэдэг. Харин тэрэниие тусхай аргаар болбосоруулбал металлическа, химическэ болон бусад промышленностьда үргэнөөр хэрэглэгдэхэ кокс, газ, нафталин, фенол, бензол, аммиак гэхэ мэтэ абтадаг. Энэ талаар Түгнын шулуу нүүрһэн ехэ таарамаар, һайн шанартай юм. Мүн эндэхи шулуу нүүрһэн техническэ ашаглалгада таарамжатай газарта олдоһон, тэрэнэй хэбтэшэ 500 миллион тонно гэжэ тодоруулагданхай, нэмэл аргаар шулуу нүүрһэ малтан абаха арга эндэ хэрэглэмээр. Түгнын шулуу нүүрһэ хэрэглэхэ предприяти 1970 он болотор барихаар хараалагданхай. Харин шулуу нүүрһэн Галуута Нуурта элбэг. Харин Галуута Нуурай шулуу нүүрһэн ехэ гаргашатай, хуушан аргаар малтан абтана. Нэмэл аргаар малтан абаха арга хэрэглэгдэжэ эхилээ.

Түнхэнэй аймагай Ахалигай шулуу нүүрһэн промышленна талаараа ехэ удха шанартай, нэмэл аргаар малтан абтаха юм. Тэрэнэй хэбтэшэ нэгэ миллиард шахуу тонно гэжэ тодоруулагданхай. Бурядай комплексно научно-шэнжэлэлгын институдаар тусхай туршалга хэгдээ. Түнхэнэй шулуу нүүрһэ химическэ аргаар болбосоруулбал, Галуута Нуурай, мүн һайн мэдээжэ болоһон Красноярска хизаарай Канско-Ачинска шулуу нүүрһэндэ орходоо 20—25 процентээр ехэ газ абтаха юм гэжэ энэ шэнжэлэлгэ харуулба. Технологическа газ—ехэ химиин мүн гэхэдэ болоно. Имагтал тэрээнһээ каучук, искусственна зүйлнүүд абтадаг. Тиимэһээ Бурядай геологоуправлени комплексно-научна шэнжэлэлгын институдтай хамта Түнхэнэй шулуу нүүрһэнһөө технологическа газ абаха талаар шэнжэлэлгэ хэхээр хараалаанхай.

Галуута-Нуурай ГРЭС-тэ шулуу нүүрһэнэй пиролиз хэдэг болоо һаа, ехэ аша туһатай байха һэн гэжэ һанагдана. Пиролиз хэхэдээ шулуу нүүрһэн энерготүхеэрэлгэ соо галдагдахаһаа урид 500—800 градус хүрэтэр халаагдадаг юм. Тиихэдэ тэрээнһээ үнэтэ химическэ продукци болохо газ, аммиак, дабирхай абтадаг. Иимэ аргаар абтаһан газай үнэ сэн бага, байгаалиин газай үнэ сэнтэй жэшээтэй юм.

Химическэ промышленностиин хурдан түргэнөөр хүгжэхэтэй хамта шэнэ шэнэ, химическэ талаараа бэхи аппаратура бүтээхэ эрилтэ табигдана. Химическэ элдэб холисо гэхэ мэтэһээ айдаггүй зүйлнүүдэй нэгэн графит болоно. Иимэ шухала зүйл манай республика дотор, Саяан уулын Батаголдо олдоод, шэнжэлэгдэжэ эхилбэ.

Бултанда мэдээжэ болоһон известнягууд өөрын, һонирхолтой, олон янзын онсо илгаатай. Известково флюс металлургида, тусхайлбал, түмэр, алюмини, никель, туулган, сагаан туулган, үнгэтэ металлургида үргэнөөр хэрэглэгдэдэг. Гадна шэл үйлэдбэрилгэдэ, саахарай, саарһанай промышленностьда, хүдөө ажахыда известняк ехэ хэрэгтэй юм. Мүн химиин промышленностиин гол шухала зүйлнүүдэй нэгэн известняк болоно. Тэрэ содо, карбид кальци, кали, натри, азотно үтэгжүүлгэ, углекислэ газ абалгада шухала хэрэгтэй.

Манай республика известнягаар элбэг. Тэрэнэй хэбтэшэ олон газарта олдонхой, барилгын, цементнэ, химическэ промышленностьда хэрэглэгдэнэ. Химическэ талаараа холисогүй сэбэр известнягууд хими хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай. Иимэ известняк Татарский ключ. Билютинскэ карьертэ малтан абтажа, химиин предприятинүүдтэ эльгээгдэнэ.

Доломит известнягта адлирхуу шэнжэ шанартай зүйл мүн. Тэрэ химическэ промышленностьда үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Окись магни, сернокислэ, хлористо магни, техническэ углекислота абалгада, азотно-тукова промышленностьда шухала хэрэгтэй юм. Геологууд манай республика дотор доломидай 5 хэбтэшэ тодоруулаанхай.

Мүн республикымнай олон газарта плавиковошпат (флюорит) бии. Хуурайн, Сүхын, Ивалгын, Баруун-Ульска плавикова шпадай хэбтэшэ тиимэ ехэ бэшэшье һаа, промышленна талаараа онсо удха шанартай. Сэлэнгын экспедициин геологууд Баруун—Алцагай, Бүхэнэй, Ара-Ташарай, Номто-Шэбэрэй плавикова шпат шэнжэлжэ байнхай. Баригдажа дүүргүүтэй байһан Харанхын шанаржуулгын фабрикын ашаглалгада тушаагдахада плавикова шпат, флюорит ехээр хэрэглэгдэхэ. Тиимэһээ мүнөө хэгдэжэ байһан шэнжэлэлгын хүдэлмэри түргэдхэхэ шухала. Плавикова шпат гол түлэб химическэ промышленностьда хэрэглэгдэдэг гээшэ. Тэрэнэй 50 шахуу процентнь химическэ аргаар болбосоруулагдажа, фтористоводородно кислота абтадаг. Энэ кислота арадай ажахын элдэб һалбарида үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Партиин ЦК-гай декабриин, февралиин Пленумүүдэй шиидхэбэриие бэелүүлхэ, хүдөө ажахын һалбари бүхэниие амжалтатайгаар хүгжөөхэ хэрэгтэ агрохимическэ зүйлнүүд ехэ һуури эзэлхэ ушартай. Манай республикын олон газар дайда химическэ зүйлнүүд бии. бэдэрэн олохо, арад зоной һада зорюулха гээшэ бида логуудай нангин уялга бо рохимическэ зүйлнүүдые олохо талаар һүүлэй үеда ды хүдэлмэри хэгдээ, үнэт нүүд олдоһон байна. Тэдэ даһаа Ошурковтахи апати һуури эзэлдэг. Химическа аша туһатай байхаһаа га апатидай хэбтэшэ яһала ех лиард тонноһоо үлүүтэй бол ашаглахада таатай зохид иимэ руда олдонхой. Апат лалгын ямар аша туһай, номическа бодомжоор бата тусхай элидхэл бэлэдхэгда хай. Апатит бэдэрэн олох мэри саашадаа бүри эдэб республикын түб районууд лагдахаар хараалагдаа. Газ Байгалай экспедици Сынны тидай зүйлнүүдые шэнжэлэ ехэ ажал ябуулжа байнхай.

Химическэ промышлени жөөлгэдэ шухала хэрэгтэ ральна зүйлнүүдые бэдэр ехэ ажал зундаа хэгдэхэ ю бэдэрэлгэ-шэнжэлгын үедэ нэ ашагта малтамалнуу зүйлнүүдые олохо, арад з туһада зорюулхабди гэжэ н найдана.

А. Ф
Бурядай геологоупра
геологическа
начал

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной апрелиин 29.

Ленинскэ шангай лауреадууд

В. АНИСИМОВ. А. Г. ЮДИН. А. Г. БЫСТРИЦКИЙ. Г. К. АГЕЕВ. И. Д. ЗИНЧЕНКО. М. Л. БОЙКО.

АСС-ай фотохронико.

Цырен-Дулма ДОНДОКОВА

ТАЛА ОШОЖО ТАНДАА...

Элдин уудамай нараар
даллахада,
Эдеэтэ газарай амилжа
захалхада,
Тала ошожо тандаа, Ленин,
Табан үнгын сэсэг түүдэгби.
Табан үнгын сэсэгүүдни
эреэлэн
Таршалжа гэртэ ургаhан бэшэ,
Үбэлэй шуурга
Үбсүүн дээрээ үргэhэн,
Хара hалхи
Хасар дээрээ халтируулhан,
Халуун шулуу долёоhон,
Хадын бүлюу жолооhон
Залаатайхан сэсэгүүд лэ,
Заяатайхан сэсэгүүд лэ.
Энэ дэлбэрмэ сэсэгүүд
Элдин талым шэмэг юм.
Эхэ байгаалиин шэмэгүүд
Эльгэ зүрхэнэйм шүлэг юм.
Түрэл hайхан таламни
Түмэн сэсэгүүдээ үлхөөл.
Хүрин бараан хүзүүндээ,
Дабхар эрхи зүүгээд,
Даажа ядан халуудаа,
Дабаанай хажуугаар уруудаа.
Шүүдэр үзөөгүй сэсэгhээш
Шүн баглаа түүхэмнил.
Шүрэб халуун аминhааш
Шүлэгэй мүрнүүдые
үлхэхэмнил.
Сэсэгэй, шүлэгэй баглаа
Сэнхир таладаа түүгээд,
Табан үнгэ hолонголоод.
Тандаа барннам, Ленин.
Талымни сэсэг,
Талымни бэлэг —
Хүндэтэ багша
Хүлеэн абыта.
Дуунайм үгөөр
Дулаахан дайдым танихалта,
Улаалзайн үнгөөр
Уладаймнай уранда
урмашахалта.
hайхан байналши, таламни.
hаруул нарандаа тэбэрюулээд,
Сэсэг набша хангалай
Шэнгэн амяар шэбэнүүлээл,
hайхан байналши, Газарни,
Халуун дурандамнай
тэбэрюулээд,
Хадамай басагадтал даруулгаар
Хабарай сэсэгээр шэмүүлээд,
Огторгойhоо уудам хизаарышни
Онолон харана нюдэмни.
Наранhаа хурса гэрэлышни
Набшалан ууна нютагни,
Энээн шэнги оройдомнай
Эгүүридээ мүнхэт, Ленин.
Арад түмэнэйнгөө дуранай
Арюун зүрхэн бүрндэ
Амидыт хэтэдээ
Ашата манай багша.
Агуу партиингаа тугай
Алтан үзэг бүридэ
Амидыт хэтэдээ
Ашата манай Ленин!

Екатерина ФУРЦЕВА,
ССР-эй культурын министр

«МОСКВАГАЙ ОДОНУУД» ХАА ХААНАГҮЙ ГЭРЭЛТЭГ ЛЭ!

Энэ жэлэй май соо Москвада «Москвагай одонууд» гэжэ фестиваль болохонь. Энэ хадаа хилын саанаhаа hонирхожо ерэхэ айлшадта совет искусствые үргэнөөр харуулгын эхилэнь болохо юм.

Шэнэ hонин хэблэдэг агентствын корреспондентын гуйлтаар СССР-эй Культурын Министр Е. А. Фурцева тэрэ фестивальнууд тухай хөөрэбэ.

...овет искусствые хүндэлэг... тэрээнэй ханинар хилын ... олошоронхой. Ехэ театрай ...дые, манай алдаршаhан ан...льнуудай, мүн хүгжэмшэд, ...шад болон хатаршадай ...рада болон циркын мастернуу... бэлиг шадабариие бүхы дэл... дээрэ нэрьемэ альга ташал... уттадаг. Манай искусствын ...лэгшэдэй ошоогүй гүрэниие ...эй дээрэ олохонь мүнөө бэр... Гансал үнгэрэгшэ жэлдэ ... искусствын долоо мянга ... ажал ябуулагшад дэлхэйн ... орондо ошожо ерээ. Энэ ..., жэшээнь, 1953 онойхидо ... хоёр дахин олон болоно. ... жэлдэ совет искусствын ...рудууд бүри олон оронууд ... түбинүүдээр дамжан гара... гэжэ найдаха бүхы эшэ үн... бии.

Совет артистнуудай ошоходо ... хаанагүй тон ехээр hонир... г. Манай искусствын мастер... өөhэдынгөө бэлиг шадаба... харагшад, шагнагшадые ... баясаадаг, гайхуулдаг ... Гадаадын хэблэлдэ толилог... hайхашааhан бэшэгүүд бо... рецензинүүдые суглуулан ...үлбэл томо томо ботинууд ...хо hэн.

Гадаадын хүнүүд бодото бай... үндэhэтэй совет искусст... тодо, гүнзэгы удхые, тэрэ... бүхы hалбариин гүйсэдхэг... гайхамшагта бэлиг шада... үндэрөөр сэгнэдэг.

Совет искусстватай тэрээнэй ... нютагтань, түрэhэн, хүгжэн ...бэрhэн газартань танилсаха ...тэй байhан тухайдаа хи... саанаhаа олон хүнүүд манда ...дэг, хэлэдэг байна. Энэнь ... ойлгосотой! Тиин гадаадын айлшадые Советскэ Союзай культура болон искусствын туйлалтатай танилсуулхын тула СССР-эй Культурын министерство «Интурист» хоёр 1964 оной хабарhаа эхилэн искусствын кинофестивальнуудые эмхидхэхэнь.

«Москвагай одонууд» гэжэ нэрэтэй түрүүшын фестиваль манай ороной ниислэл Москвада майн табаhаа арбан гурба хүрэтэр болохонь. Энээн тушаа тодорхойгоор хөөрэжэ үгэhүү. Москвада ерэhэн айлшадта фестивалиин юhэн үдэрэй туршада урданай алдарта оперо болон баледүүд, совет композиторнууд, драматургнуудай зохёолнууд харуулагдаха. Тэдээндэ искусствын элитэ ехэ мастернууд хабаадаха юм.

Фестивальда ерэhэн айлшад Мусоргскиин «Борис Годунов», «Хованщина», Римский-Корсаковой «Садко», Бородинай «Игорь тайжа», Вердиин «Дон Карлос», Прокофьевой «Дайн ба амгалан байдал», «hүмэ соо болоhон гэрлэлгэ», Шебалинай «Хэдэр худагые номгоодхолго», Шостаковичой «Катерина Измайлова» гэжэ оперонуудые, Оффенбахай «Сэбэр hайхан Елена» гэжэ шог зугаата оперые шагнаха байна. Чайковский «Хун шубуута нуур», «Нойрсоhон дангина», «Саhан хүүхэн», Прокофьевой «Ромео Джульетта хоёр», «Золушка», Аданай «Жизель», Аданай ба Делибэй «Корсар» баледүүд, мүн нэгэ акттай баледүүд программада оруулагданхай.

Съезднүүдэй Кремлевско Ордоной, Ехэ театрай, Станиславскиин, Немирович-Данченкын нэрэмжэтэ Хүгжэмтэ театрай сценэнүүд, дээрэ оперно, балетнэ зүжэгүүдэй табигдахада гадаадаhаа ерэhэн айлшад эрхим гүйсэдхэгшэдтэй танилсаха, тэдээн соohoo заримыень нэрлэбэл Майя Плисецкая, Ирина Архипова, Раиса Стручкова, Галина Вишневская, Александр Огнивцев, Лариса Авдеева, Тамара Милашкина, Нина Тимофеева, Иван Петров, Марис Лиепа болон совет искусствын бусад олон «одонууд» болоно.

Московско консерваториин Ехэ зал соо, Чайковскиин нэрэмжэтэ Концертнэ зал соо Московско гүрэнэй филармониин (дирижерень Кирилл Кондрашин) Симфоническа оркестр, СССР-эй ород арадай Гүрэнэй академическэ, Свешниковэй хүтэлбэрилдэг хоор, Совет Армиин Александровай нэрэмжэтэ Улаан тугта дуу хатарай ансамбль, Игорь Моисеевэй хүтэлбэрилдэг СССР-эй арадай хатарай Гүрэнэй ансамбль болон бусад суута коллективүүд концертнүүдые харуулха, тэдээндэ Святослав Рихтер, Давид Ойстрах, Мстислав Ростропович, Леонид Коган болон бусад мастернууд хабаадаха байна.

Фестивалиин үедэ Кремлевско театрай сценэ дээрэ Московско театрнуудай эрхимэй эрхим драмта зүжэгүүд табигдаха. Ниислэл хотын цирк ехэ hонирхолтой программа харуулха.

«Москвагай одонууд» гэжэ фестивалиин түгэсхэлдэ ехэ концерт съезднүүдэй Кремлевско Ордон соо харуулагдажа, тэрээндэ эрхим коллективүүд, гүйсэдхэгшэд хабаадаха.

Фестивальда ерэhэн гадаадын айлшад юhэн үдэрэй туршада совет суута артистнарай бэлиг шадабариие хараха аргатай байха. Тиимэhээ тэдэнэр мүнөөнэй совет искусствын хүгжэлтэтэй нилээд гүнзэгыгөөр танилсаха болоно.

«Москвагай одонууд» гэжэ фестиваль хадаа мүнөө жэлдэ үнгэргэгдэхэ совет искусствые харалгын түрүүшынхинь юм. Иимэ фестиваль июнь hарада Ленинградта үнгэргэгдэхэ. Тэрэ хадаа «hаруул hүнинүүд» гэжэ нэрлэгдэхэ. «Днепрэй толон» гэжэ Киевскэ фестиваль сентябрьда болохо. Эдэ фестивальнуудта ерээшэд Ленинградай, Украинын искусствын элитэ ехэ мастернуудай зохёолнуудтай танилсаха. hүүлээрнь дахинаа Москвада декабриин хорин табаhаа 1965 оной январиин табан хүрэтэр «Ородой үбэл» гэжэ фестиваль боложо үнгэрхэ юм.

Зүжэгүүд, концертнүүдhээ сүлөөтэй үедөө айлшад ниислэл хотымнай үзэсхэлэн hайхан газарнуудаар ябаха, Кремлиин түүхэтэ, дурасхаалта зүйлнүүдые, Третьяковско галерей, уран зурагай искусствын Пушкинай нэрэмжэтэ музей, Арадай ажахын туйлалтын выставкэ хараха, Москвагай нэрэмжэтэ каналаар аяншалан тамарха байна. Манай айлшад болон совет хүнүүдэй хоорондо hонирхолтой уулзалганууд болохо бэзэ. Тиигэжэ айлшаднай манай орон, арад тушаа ехэ юумэ ойлгожо абаха бшуу. Иимэ танилсалга хэзээшье ашатай туhатай байжа, арадуудай хоорондо эб найрамдал, хани барисаа бэхижүүлгэдэ шухала үүргэ дүүргэхэ байна.

Хилын саанаhаа хүнүүд хайшан гээд ерэхэб? Манай «Интурист» дэлхэйн наян оронтой ажал хэрэгэй талаар холбоотой, гадаадын туристска дүрбэн зуу шахуу фирмэнүүдтэй харилсаатай. Фестивальда ерэхые хүсэгшэд эгээл эдэ фирмэнүүдэй туhаламжаар харилсажа ерэхэ болоно. Иигэжэ аяншалагшадай гаргашань хүнгэлэлтэтэй байха.

Искусствын хэлэн арадуудые бэе бэедэнь ойртуулдаг гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Бидэ иигэжэ хэлэнэбди: «Москвагай одонууд» хаа хаанагүй гэрэлтэг лэ! Москвада морилжо ерыт!

(АПН).

ТАРИЛГАШАДТА— ГОЛ АНХАРАЛ

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ АЖАhУУДАЛАЙ ШЭМЭГЛЭЛ

Манай Баргажан нютагта Хүнтэйн тала гэжэ нюдэ алдама уужам дайда байха. Энэ хизаарай нэгэхэн хубиие элдүүрилдэг манай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз эртынгээ борнойлго эмхитэйгээр эхилбэ. Хабарай тарилгын халуун хаhада тарилгашад, механизаторнуудай ажаhуудаг ажана түбшэн байлгаха гээшэмнай ехэ hайхан хэрэг. Ажаhуудалай гоё hайханда ажалшье урагшатай гэжэ дэмы хэлсэдэггүй.

Хүнтэй, Баянгол гэжэ газарнуудай полевой станууд хабарай тарилгада түгэс бэлэдхэлтэй байба. Сэбэр, hаруул гэрнүүд соо механизаторнууд байрлахань. Улаан булангдань радиоприёмник, газетэ, журналнууд бии.

Депутадууд Шагдуров, Дамбиева, Батуев, Олмоева гэгшэд хабарай тарилгада бэлэдхэл түгэс hайн гэжэ hаяхан гүйсэдкомдо элидхээ hэн.

Эндэхи hургуулиин багшанарай болон залуушуулай агитбригада полевой станууд дээгүүр ябажа эхилхэнь. Автолавка, нүүдэл наймаан hайнаар эмхидхэгдэнхэй.

Л. ГАРМАЕВ.

Баянголой сомсоведэй түрүүлэгшэ.

ДЕПУТАДУУД ХАБАРАЙ ТАРИЛГА ДЭЭРЭ

«Улаан Оронго» колхоздо 4 полевой стан бии юм. Хоёрынь нүүдэл, нүгөө хоёрынь Нарhата толгой, Хонхор гэжэ газарта.

Эндэхи худөөгэй клубые даагша Сима Цыренова, библиотекарь Петр Цыденов, киномеханик Василий Попов гэгшэд полевой станудые шэмэглэн гоёохо плакат, лозунгнуудые бэшээд, улаан булангуудайнь бүхы түхеэрэлгэ бэлдээ.

Манай сельсоведэй дэргэдэ депутадуудай 5 пост эмхидхэгдэнхэй. Депутадууд М. Рябов, С. Омогтуев, Собинников гэгшэд эртын борнойлго, хахалалгые шалгажа эхилээ.

Полевой стан—соёл гэгээрэлэй, медицинын худэлмэриин гуламта. Тиимэhээ врач М. Кузенова, фельдшер В. Шүнкова гэгшэд механизаторнуудые үзэhэн, полевой станууд дээгүүр ябажа, концерт табижа эхилхэнь. Автолавкын жолоошон М. Преловский ходо энээ руу ябажа байха юм.

hаяхан эндэмнай газар уhалууриин асуудал зүбшэн хэлсэhэн конференци үнгэржэ, поли дээрэхи шинг нойтые алдахагүй, газараа зүбөөр элдүүрилжэ тарилгаяа богонихон болзор соо дүүргэхэ гэhэн ехэхэн хөөрэлдөөн болобо. Пенсионернүүд Р. Бимбаев, Д. Цыренов, Д. Цыденов гэгшэд хабарай тарилгын шанарые шалгалганда хабаадалсахабди гэжэ үгэеэ үгэбэ.

Д. КИШИКТУЕВ.

Улаан-Үдын аймагай, Оронгын сельсоведэй түрүүлэгшэ.

БЭРХЭЛ ГЭЭШЭТ, hУРАГШАД

Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой гэшүүн Гармажап Гарматаровай бригадынхидай харууhалжа байhан хонидой отарада хүн зон олон байба. Тэдэнэй дунда Үлзэйтын найман жэлэй hургуулиин hурагшад болон багшанар амаралтын үдэр хорёо хото сэбэрлэжэ, хони хурьгадые эдеэлүүлжэ, малша нүхэдтөө шадаха зэргээрээ туhалжа байба.

Эндэ тус hургуулиин директор Юмажап Бадаевич Тубчиновтай уулзагдаа. Тэрэ хэлэхэдээ:

— Мүнөө үе сагай зорилго шиидхэхэ хэрэгтэ бидэнэр, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд, шадал соогоо хабаадаха, үхибүүдээ энэ хэрэгтэ зоригжуулха гэжэ оролдонобди.

Тодорхойлходо тус hургуулиин багшанар болон шабинар «Дружба» колхозой ахалагша хонишод Гарматаров болон Раднаев гэгшэдэй отарануудые шефтээ абажа, тэдээндэ нилээд ехэ туhаламжа үзүүлдэг. Жэшээлхэдэ, энэ жэлэй эхинhээ Үлзэйтын hургуулиинхид дурсагдагша отарануудта гурбан сомоо үбhэ зөөжэ орvулhан, витаминна ногоон тэжээл ургуулжа, хурьгадые тэнжээhэн. Тиигэжэ хонишодой баяр баясхаланда оло дахин хүртэhэн байха юм.

Мүнөө Гармажап Гарматаровай эрхилдэг малшадай харууhалжа байhан мянгаад шахуу хонидые харахада бэеэр томо, сула тарган, торголиг нооhотойнууд. Энэ хонишон юhэдэхи жэлээ колхозойнгоо хонидые адуулжа, нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болоо. Мүнөө эндэ Гарматаров hамгантаяа, Иван Ванчиков гэгшэд үдэр hүни илгадгүй ажаллажа, амжалта туйлана.

Адууhа мал харууhалха гээшэ гайтайхан хэрэг мүн. Үбэлэй шэмэрүүн хүйтэндэшье, зунай аадма халуундашье забдагүй хүдэлмэрилжэ байдаг ажалша малша нүхэдтөө шадалаараа туhалжа байдаг hурагшад, пионернүүдэй хэрэгүүд хэды ехэ hайшаалтайб.

Үлзэйтын найман жэлэй hургуулиин багшанар ба hурагшад шефтээ абаhан отарануудтаа амаралта бүхэндэ ошожо, шадал зэргээрээ туhалхаhаа гадна, hонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, наада зүжэг табижа, малшадые баярлуулдагынь бүришье hайшаалтай.

Р. БАЛДАНОВ.

Редакцида ерэhэн бэшэг

...рюусалгагүй Содномов, хамаагүй врачнууд

...ша бэрхэ хонишод мүнөө ...лжа байhан hүрэг хонидойн... толгой бүхэнhөөнь 80—90, ...инь 100-hаашье үлүү хурь...д. гарзагүйгөөр түлжүүлжэ ...ди гэжэ мэдээсэнэ.

... зуура «Октябрьский» сов... хонишодто, илангаяа 1-дэхи ...нхидтэ энэ талаар hайр...огорхохо юумэнь огто үгыл. ...узыт! Совхоз жэлэй эхинhээ ...бүхыдөө 19660 хурьга абаhан ... тэрэнэйнгээ 3950 гарании...рээ тоодо гансахан март hа...гаса соо 1251 хурьга гарза... бшуу. Нэгэдэхи отделениин ...ша хонишод Будажап Сод... Сергей Попов, Лубсан Гур... Цырен-Ханда Аюшеева гэгшэ...арануудта хурьгад бүришье ... гарзалаа.

... түрүүн Будажап Содномов ... нэгэ хэды шүүмжэлэлгын үгэ ... зүйтэй гэжэ hананам. Энэ ... Дэрэстэй нютагтаа мэдээ...шон. Тэд тэрэмнай hайн ... ажалаараа хүндэтэй бэшэ, ... алдаа гарза хохидол ехээр ...даг хүн гэжэ суда гара...хэр Содномовой отарада бү... 695 хонид бии. Тэдэнhээнь ...ргад абтаhан аад, зуун гуша ... үхөө. Мүнөөшье хурьга...аар.

...ндэ бусад отарануудтайл ад..., hолюомон болон талха та...уйл таhалгаряагүй үгтэдэг ... Гэбэшье тэрээнииень муу... хонидоо амяарлан, тусхай ... болгожо, эдюулхэ ёhотой ... хонидтоо нэгэ доро хая... Иигэжэ хооллуулхадань ... хонидынь шамбайнууд...ннаглаад, мүртэй эдеэл... байба. Мүнөө олонхи ... үлбэр муу болошонхой.

...аалга тон харюусалгатайшье, ...шье ажал гэжэ хонишон ... мэдээжэ ааб даа. Харин ... нүхэр Содномов огто хэ...гүй байhан. hая гараhан ... ямар эхэhээ түрөөб гэжэ тэрэ доронь тэмдэглэжэ абадаггүй байгаа. Тиимэhээ нарай хурьгадай эхэнь hэлгэгдэшэдэг, гологдохо ябадал үзэгдэдэг. Хурьгадаа саг болзор соонь эдеэлүүлдэггүй, уhалдаггүй ушар али олон гарана. Үгайдхадаа ехэ хонидоо наранай холо дээрэ гараhан хойно бэлшээридэнь туудаг байна. Иигэжэ харууhалхада ямар мал өөдэлхэб?

Үнгэржэ ерэхэдээ хурьгашадаар ажаллахаяа ерэhэн хүнүүдые муу hайнаар үгэлжэ доромжолдог, ехэнхи ажалаа хүүлдэг байhан. Энээнhээнь боложо хурьгашан Юзин гэгшэ эндэhээ тэрьелжэ ябашоо. Мүнөө Богданова тус отара дээрэ хүдэлхөө ошоhон байна.

Нүхэр Содномов ганса энэ жэлдэ хурьгадаа хайша хэрэгээр абажа байhан бэшэл. Нёдондо баhа тон үсөөн хурьга түлжүүлээ hэн. Зуун хонин бүриhөө 38 хурьга арай шамай тэнжээhэн. Иимэ урагшагүй ажалыень hайн мэдэжэ байгаад, отделениин хүтэлбэрилэгшэд тэрэниие мүнөө болотор энэ ажал дээрэ байлгадагынь гайхалтай.

Мүн отделениин малай ветврачнууд Тимофей Брыков, Иван Колмаков гэгшэд эндэ нилээд зэмэтэй. Юундэб гэхэдэ, эдэ нүхэд гарзалhан хурьгадые ямар шалтагаанhаа боложо үхөөб гэжэ элирүүлэнгүй, үбшэнhөө боложо жалгада хаягдаба гээд лэ убайгүйгөөр акт бэшэдэг. Үбшэлжэ муудашаhан мал эмшэлжэ hэргээхэ ябадал эдэ врачнуудай зүгhөө тон хомор. Хэрбээ нүхэд Брыков, Колмаков гэгшэд тушаалта ажалдаа үнэн сэдьхэлhээ хандадаг hаа, малшадай гэмhээ боложо үхэhэн хурьгадые өөhэдөөрнь түлүүлдэг байгаа hаань, мал иимэ олоор гарзалхагүй hэн.

Энээн тухай совхозой партком, хүдэлмэришэдэй комитет мэдэжэ байгаа ёhотой. Тэд хони хурьгадынь иигэжэ гарзалжа байха юм гү?

Д. ЖИГМЫТОВ,

манай штатнабэшэ корреспондент.

Зэдын управлени.

Социалис оронуудаар

70 НАhАТАЙ hУРАГША

ЧОНГРАД. Областиин ехэшүүлэй hурадаг 8 жэлэй hургуулинуудта хэшээл дүүрээ. 350 hурагшадай олонхинь—Ходмезевашархай районой таряашад—шалгалта амжалтатайгаар баряа.

Зургаадахи арбанайнгаа шарай хараhаншье хүнүүд hуралсагшадай дунда бии. 70 наhатай Дежэ Бодрогын 8-дахи класс амжалтатай дүүргэhэнтэйнь дашарамдуулан, багшанар болон хамта hураhан нүхэдынь тэрэниие хани халуунаар амаршалба. Тэрэ бүхы предмедүүдые эрхим hайнаар ойлгоhоноо харуулаа.

М. ПОПОВ,
ТАСС-ай корр.

Будапешт.

ПОТСДАМАЙ ОРДОН БА ПАРКНУУД

ПОТСДАМДА—түүхын хүшөө ордон болон үзэсхэлэн hайхан паркнуудай городто — түхэреэн жэлдээ айлшад ерэжэл байдаг юм. Олохон хариин оронуудай тэмдэгүүдтэй элдэб моделиин машинануудые эндэ хаража болохо. Ордон-музейнүүдтэ орожо харахаяа, городой паркнуудта сэнгэхээ гү, али «Сагаан флотилиин» пароходуудта hуужа, канал болон нуурнуудаар аяншалхаяа ерэнэ.

Нёдондо жэл нэгэ миллион тухай айлшад городто ерэhэн байха юм. Советскэ Союзай, Польшын, Чехословакиин олон бүлэг туристнуудые, мүн бусад социалис оронуудай аяншалагшадые Потсдам хүндэшэ халуунаар угтана. Англиин, Швециин, Австралиин, Бразилиин, США-гай, Индиин, Японой туристнууд мүн лэ энээгүүр ябаа.

Городой түүхын хүшөөнүүдые зандань байлгаха асуудалда ГДР-эй правительство айхабтар ехэ анхарал хандуулна. Энэ хэрэгтэ жэл бүри хоёр миллион тухай марка hомологдодог. Байгша ондо «Сан-Суси» гэжэ ехэ парк соохи ордонуудые hэльбэн заhалгада 600 мянган марка hомологдоо.

Цецилиенхоф Потсдамай ордонууд соohoo эгээн мэдээжэнь юм. Дайнай hүүлдэ Германиин хүгжэлтын замуудые хараалhан хэлсээн 1945 ондо Потсдамдахи энэ ордон соо баталагдаа hэн.

Хоёр жэлэй урда тээ Потсдамай музейнүүдэй «бүлэдэ» үшөө нэгэн—Немец сэрэгэй музей нэмээ. Нёдондо 75 мянга гаран хүн зон эндэ орожо хараhан байха юм. Тэдэнэр музейн элдэб зүйлнүүдтэй, тусхайлхада, социалис оронуудай арминуудай хоорондохи хани барисаан тухай, 1918 ондо Германида болоhон Ноябриин революциин үедэ жагсан бодоhон немец пролетариадай тэмсэл тухай экспозицинуудтай танилсаа.

Потсдам урган hалбарна. Олон дабхар байшан гэрнүүдтэй байрын шэнэ кварталнууд городой түхэл шарайе хубилгана. Потсдамай олон мянган айл бүлэнүүд шэнэ гэр байрада нүүжэ ороно. «Вальдштадш» гэжэ шэнэ район городтонь байгуулагдажа байнхай, эндэ 15 мянган хүн зон ажаhууха юм.

К. САВВИН,
(ТАСС).

ГДР-эй ЕХЭ ХИМИ

Германиин түүхэдэ түрүүшын хүдэлмэришэн, таряашанай гүрэнэй байгуулагдаhаар 15 жэлэй (энэ жэлдэ гүйсэхэ юм) ойн хүндэлэлдэ Германиин Демократическа Республика дотор социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрнэ. Ороной ехэ шэнэ барилга—Шведтэхи нефть бүйлуулгын завод, Премницын Фридрих Энгельсын нэрэмжэтэ хэмэл утаhа гаргадаг предприяти «Республикынгаа хүндэлэлдэ—арадай аша туhада» гэhэн уряа доро түрүүлэн мүрысөөндэ ороhон юм. Химиин эдэ предприятинуудта хүдэлдэг хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд гаргаhан продукциингаа шанар hайжаруулха, үнэ сэнгыень хямдаруулха үндэр уялганууды абаа.

Социалис оронуудай хани нэгэдэлтэ жагсаал соо ГДР-эй ямар хурдан түргэнөөр урагшаа дабшажа ябаhыень промышленностиин энэ hалбари эли бодоор гэршэлнэ.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай hүүлээр немецкэ химиин-үйлэдбэриин оройдоо гурбанай нэгэ хубинь республикын хубида үлэhэн байгаа. Гурбанайнь хоёр хуби Баруун Германиин газар дээрэ байhан юм. 1946 ондо Германиин зүүн талада химиин үйлэдбэриин ниитэ хэмжээн дайнай урда тээхи 1936 онойхиhоо доогуур байгаа.

Германиин Нэгэдэмэл социалис парти шэнэ социалис хими байгуулхын түлөө тэмсэлдэ ГДР-эй ажалшан арадые элсүүлэн гулидхаа. Түрүүшын түсэбтэ табан жэлэй үедэ—1950 онhoo 1955 он хүрэтэр—нилээд ехэ амжалтанууд туйлагдаа: табан жэлэй эсэс багта химиин үйлэдбэриин хэмжээн хоёр дахин шахуу ургаа. Зарим шэнэ hалбаринууд, жэшээлхэдэ, фармацевтическэ промышленность байгуулагдаhан байна.

Хойшонхи 2—3 жэлэй туршада ГДР-эй правительство гол химиин үйлэдбэринүүдые эмхидхэхэ, кальцитай соодо, сернэ кислота, дабhанай кислота, фосфорой болон азодой үтэгжүүлгэнүүдые, хэмэл каучук үйлэдбэрилгые нэмэхэ зорилготойгоор мүнгэ hомололгоёо ехэдхэhэн байна.

Химиин промышленность мүнөө ГДР-эй арадай ажахын гол шухала hалбари болонхой, бусад hалбаринуудhаа hураггүй ехэ доход үгэнэ. Жэшээлхэдэ, фармецевтическэ промышленностиин хэрэгсэлнүүд дэлхэйн 40 оронуудта эльгээгдэдэг.

В. ГОРДЕЕВ.
(ТАСС).

СИРЕНИИН ОЙ

Байгаалиин юрын эрхэ байдалда сирениин ехэ талмай шухаг үзэгдэл болонхой. Иимэ модоной ургадаг нютаг—Балканай хахад аралдашье сирени хомор болошоо. Поноареле тосхондо дутэхэнэ, Мехединци ууланнуудай хүтэл шэлэнүүдтэ 20 га тухай талмайе сиренитэ ой эзэлнэ. Тэрэнэй сэсэглэхэ үеэр олон туристнууд Румынида аяншалха дуратай юм. Эндэ жэл бүри, сирениин сэсэглэhэн түрүүшын амаралтын үдэр, арадай сэнгэлгэ болодог. Румыниин эрдэм ухаанай академи сирениин ургадаг газарые заповедник болгонхой.

Ф. ЖАРИКОВ,
ТАСС-ай корреспондент.

Бухарест.

Росток—Балтиин далайн эрье дээрэхи мүнөө үеын худалдаа наймаанай томо порт юм. Эндэ элдэб ашаа тээhэн суднанууд үдэр бүри ерэжэ, ошожо байдаг. Зураг дээрэ: Германиин Демократическа Республикын «Берлин» гэжэ ашаанай пароход Советскэ Союзhаа руда тээбэрилжэ, Ростогто асарба.

АДН-ТАСС-ай фотохронико.

«Аали номгон байдал»

КИНО

Үхэр буунуудай дорьбоото абяанай, түргэн бушуу самоледуудай һииналдан ниидэлгэнэй, бомбын аюулта тэһэрэлгэнэй, хүнүүдэй оог хашхараанай замхаһан хойно аали номгон байдал тогтоод, окоп соогуур хэбтэһэн сэрэгшэд амгалан зүүдэ нойрто диилдэжэ, иимэ байдалай саг зуура ерэһэндэ баясан һужарладаг шуу. Тиихэдээ хэзээл энэ дорьбоо нэерээн, оог хашхараан, бомбын тэһэрэлгэ огто замхажа, нэгэ үгөөр хэлэбэл, дайн дүүрэжэ, амгалан саг ерэхэ гээшэб гэжэ шэбшэжэ эхилдэг...

Теэд амгалан сагай аали номгон байдалай үнэн дээрэ хүрэжэ ерэхэдэ, ямар байдаг хаб? Жэшээлхэдэ, «Аали номгон байдал» гэжэ шэнэ кинофильмын герой Сергей Вохминцевто юундэшьеб тэрэл түерээ нэерээтэ, гал дүлэтэ дайнайнь саг зүүдэндэнь үзэгдөөд һаланагүй. Энэншье гайхалгүй — оройдоол арбан долоо — арбан найматай, ажабайдалай замда гараагүй хүбүүнэй харгынь тэрэл окопууд соогуур, хари газарнуудай ойлгогдошогүй ажабайдалай таһархайнууд соогуур хадууран бшуу. Харин мүнөө тад ондоо эрхэ байдалда ажабайдалайнгаа шэнэ шата эхилхэ баатай бологдобо. Дайшалхы орденуудаар үбсүүгээ шэмэглэһэн артиллериин капитан зэргэтэй Сергей Вохминцев дайнай ямаршье хүндэ хүшэрые тэсэжэ гараһаншье һаа, эндэ тээлмэрдэшэнэ... Гансашье Сергей бэшэ, харин тэрээнтэй тон адли хуби заяатай, дайнай хүндые нюрган дээрээ тээжэ гараһан хэдэн миллион тэрэнэй үетэн мүн лэ иимэ эрхэ байдалда ороно. Теэд ажабайдал үргэлжэлһөөр...

Энэ үетэнэй саашанхи хуби заяан хайшан гэжэ зүб замда гараһан, аали номгон байдалай бэрхэшээлнүүдые дабаһан тухай дээрэ дурсагдагша шэнэ фильм соо зүрхэ хүдэлгэмэ һонирхолтойгоор харуулагданхай. Манай Буряадай урданай ажабайдалай үндэһөөр зохёогдоһон «Алтан гэр» гэжэ уран һайханай фильмые найруулан табиһан Владимир Басов энэшье фильм найруулан табижа, үргэн арга боломжотой, бэлигтэй режиссер байһанаа дахин баталба. Фильм нэн түрүүн мүнөө үеын залуушуулда зорюулагданхай гэхэдэ алдуугүй. Мүнөө үедэ арбан зургаанһаа эхилээд, хори шахаһан наһатан дайнай үедэ боргожоһон үетэнэйнгөө ажабайдалһаа, тэдэнэй эрмэлзэлгэ, ябуулгаһаа олон лэ юумэндэ һураха аргатайнь дамжаггүй.

Дайнһаа бусаһан үетэнэй саашанхи хуби заяа этигэмэ зүбөөр зураглаха зуураа, нэгэ хүндэ шүтэн һүгэдэлгын үеын харата ябуулгануудые хайрагүй шүүмжэлхэ гэһэн зорилго фильмын авторнууд урдаа табижа, энэ зорилгоёо фильмын гол удхатай шадамараар зүйн холбоо. Тиимэһээл урданай коммунист Николай Вохминцевой тэрэнэй хүбүүн Сергей Вохминцевой, уран зурааша Мукомоловой нэгэ талаһаа, харин нүгөө талаһаа худалдаа наймаанай ажал ябуулагша» Быковэй, институдай парторг Свиридовэй, аймхайһаа боложо Эхэ орондоо урбаһан Уваровай зүрисэлдөөнүүд фильмын хүгжэлтын гол шалтагаан болоһониинь гайхалгүй. Энээниие «зүрисэлдөөн» гэбэл нэгэ бага зөөлөөр соностожо болоно гээшэ ха, харин аали номгон байдалай үедэ ёһотой коммунистнуудай, коммунистын биледшьегүй һаа, арадайнгаа хэрэгтэ бэеэ үгэнги зоной коммунист гэжэ нэрэл зүүһэн, нэгэ шүтэн һүгэдэлгын номнол халдашаһан зонтой хэһэн ёһотой тэмсэл, хара сагаан, үнэн худалай тэмсэл гээ һаа зүбтэй ха. Мүнөө түүхэ болоһон энэ үе сагта зорюулагдаһан зохёолнууд манай литература, мүн кинематографида һүүлэй үедэ яһала олошороо. Нэрлэбэл. Г. Чухрайн «Сэбэр тэнгэри». А. Столперой «Үхэһэн ба амиды шуул», В. Егоровой «Хэрбээ шинии зүб һаа» болон бусад. Харин тиихэдэ Ю. Бондаревой мэдээжэ романай үндэһөөр табигдаһан «Аали номгон байдал» гэһэн энэ фильм тиимэ үшөө нэгэ һонирхолтойшье, бэлиг шадабаритайгаар-шье бүтээгдэһэн жэшээ болоно.

Зүгөөр эдэ зохёолнууд соо, илангаяа шүүмжэлэгдэжэ байһан уран һайханаймнай фильм соо хара сагаанай, үнэн худалай тэмсэл харуулагдахадаа, ёһотой коммунис үзэл бодол баримталагдан, сагаанай хараяа гү, али үнэнэй худалаа лаб илаха байһанда партиин хүсэндэ этигэл найдалай хэды ехэнь дахин дахин онсологдон, бүхы фильмын шэглэл тодорхойлно. Жэшээлхэдэ, ухаангүй хүсэтэйгөөр буулгагдаһан партбюрогой заседани һанаад үзыт. Столой эхиндэ эзэн янзаар һуушаһан Свиридовэй бараниие «һүрдөөһэн» оогуудые харин сүүдлүүлжэ байһан хүндэл урууһаа хараад амяархана һууһан Сергейн үнэн сэхэ хараса, этигэл найдалаар дүүрэн үгэнүүдые жэшэхэдэ ямар бэ! Тиихэдэ Свиридовэй оогһоо, «тэндэ дуулахаб» гэхэ мэтэ заналтануудһаа айһан, өөрын хараа бодолгүй хүнүүдэй, тэрэ тоодо урбагша Уваровай, садхалан нюуртай доцентын уруугаа хараад Сергейе партиһаа гаргахын түлөө гараа үргэһыень хэды шадамараар харуулааб. Харин буруушаажа гараа үргэгшэд ямар шидэмгэй, сэхэ харасаар бэшэнээ шэртэнэб. Иимэшүүл лэ үнэнэй илалтын үндэһэн болоо бшуу. Үшөө Сергейн эсэгые арестовалһан сценэ ямар этигэмэб, ямараар зүрхэ сэдьхэ хүдэлгэжэ, уур сухал бусалганаб. Фильм соо иимэрхүү уран һайханай үндэр хэмжээндэ буулгагдаһан сценэ, эпизодууд угаа олон.

Һүүлэй һүүлдэ үнэнэй худалаа, сагаанай хараяа илаһаниинь мүнөө хэндэшье мэдээжэ. Түрэл партиимнай XX съезд ленинскэ гурим ёһо һэргээжэ, нэгэ хүндэ шүтэн һүгэдэлгын хойшолонгуудые усадхаа һэмнай. Энэ ушар фильмын түгэсхэлдэ һонирхолтой эпизод болгогдон оруулагданхай. Үнөөхи дайнһаа бусаһан эдир үетэмнай 1956 ондо инженернүүд болонхой, ажабайдалайнгаа зүб замые олонхой, нефтиин шэнэ нюусануудые нээжэ, хара хүрин фонтан сэнхир тэнгэри өөдэ шэдэлүүлэн байна. Хүсэтэйгөөр сүршэн байгаа тэрэ нефть доро дайешье, нэгэ хүндэ шүтэн һүгэдэлгыешье мэдэхэгүй эдирхэн хүбүүн хатар гүйсэдхэнэ. Тиихэдэ хүрэжэ ерэһэн обкомой секретарь хара хүрич нефтеэр хүһэг шулуун дээрэ «КПСС-эй XX-дохи съезд» гэжэ барлана. Иимэ ушар ном соонь үгы һэн. Гэбэшье иимэ ушар оруулһаниинь фильмын гол удхые ойлголгодо гүнзэгы удха шанартай гэжэ һанагдана.

«Аали номгон байдал» гэһэн фильм соохи геройнуудай образууд номойхиһоо илгаагүй, гол түлэб тэрэл хүгжэлтэеэ абана. Энэншье гайхалгүй, юуб гэхэдэ, сценариинь Ю. Бондарев өөрөө бэшээ ха юм.

Даруу зантай, үнэншье, һэшхэлээ ямаршье ушарта тэбшэдэггүй Сергейе артист Коняев тон зүбөөр наадана. Харин хүхюун шог үгэтэй, һайрхахадаашье ядахагүй тэрэнэй нүхэр Константинай орёо замые ВГИК-ые үнгэрһэн жэлдэ түгэсхэһэн Мартынюк шадамараар гаргажа, бэлигтэй байһанаа гэршэлээ. Сергейн хани басаган Ниные гүнзэгы мэдэрэлтэй, арюухан сэдьхэлтэй хүн гэхэдэ алдуугүй. Героиниингаа энэ талыень бэлигтэй Лужина яһала зүбөөр гаргажа, харагшадай һайшаалда хүртөө. Мүн мэдээжэ артистнууд Ульянов (Быков). Емельянов (Вохминцев эсэгэ), Плотников (Мукомолов), Смирнова (Быкова), Сафонов (Свиридов) болон бусад шадамар бэрхээр наадажа, фильмын амжалтада ехэхэн хубитаяа оруулһаниинь арсашагүй.

Мүнөө үе сагай соёл сурталай тэмсэлтэй, нэгэ хүндэ шүтэн һүгэдэлгын хойшолонгуудые хоггүйгөөр усадхалгатай холбоотой совет хүнэй эрэлхэг абари зангые, тэрэнэй партиин хэрэгтэ үнэн сэхые батална хурса удхатай, зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ «Аали номгон байдал» гэһэн уран һайханай фильм манай кинематографиин үшөө нэгэ амжалта болоһониинь арсаан үгы.

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ.

Һү һаалгаар, хони ту луулгаар ажахынууд соо рүү һуури эзэлһэн Зэд лэдбэриин управлениин Т совхозой, Ленинэй нэрэ колхозой эрхим һаалишад нишод, тугалшад, хүдөө хын мэргэжэлтэд үнгэ амаралтын үдэр Улаан-Үд жэ, городой үзэсхэлэн хантай танилсаа. Музейнү ябажа хараа. Тэдэнэр Ле орденто Буряадай оперо дэй театрта орожо, « Игорь» оперо хараба.

Оперын Игорин па гүйсэдхэһэн СССР-эй артист Павел Кармалюк шын наадахые тэдэнэр ехээр һонирхоо.

Оперын һүүлээр Торни хозой һаалишад сценэ дээ ража, Львов хотын ар «Буряадай АССР-эй 40 гэжэ альбом, яһаар һ һэн «Барилдаашание» барюулаа. Удаань артист малшадтай хөөрэлдөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. П. малюк Торнин совхозой, нэй нэрэмжэтэ колхозой шадтай хөөрэлдэһэн байн

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

РЕСПУБЛИКЫН ПРОФСОЮЗАЙ ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААН

Апрелиин 24-дэ Улаан-Үдын ород драмын театрта республикын профсоюзай эдэбхитэдэй суглаан болоо. Тэндэ «Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй бата жагсаалтай байхын түлөө КПСС-эй тэмсэл тухай» КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй тогтоолтой дашарамдуулан, республикын профсоюзай организациин зорилго тухай асуудал хэлсээ.

— Хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой пленум боложо, обкомой түрүүлэгшээр нүхэр Сыдып Бадмаевич Бальжинимаев һунгагдаба.

— Тэрэ үдэр профсоюзай Советэй IV пленум болоо. Тэндэ совпрофой секретаряар болон хүдөө ажахыгаар профсоюзай организациин хүдэлмэриин талаар Бюрогой түрүүлэгшээр нүхэр С. Б. Бальжинимаев һунгагдаһан байна.

А. Мальковский.

ШАТАР — АМБАЕВ РЕСПУБЛИКЫН ЧЕМПИОН

Республикын чемпионой хүндэтэ нэрэ солодо хүртэхын түлөө эхилһэн мүрысөөнэй түгэсхэлэй наадан боложо дүүрэбэ. Хорёод хоногой туршада болоһон нааданда шадамар бэрхээр тулалдаһан шатаршадынь түрүүшын һууринуудые эзэлһэн байна. Илангаяа мастерта кандидат Бадма Амбаев эрхим һайнаар наадажа, арбан зургаадахи уулзалгын болоходо, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэмөөр очконуудтай болоһон байгаа. Тиигэжэ һүүлшын нааданай үнгэргэгдэхэдэ, шатаршадай дунда хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые булялдаан болоо ха юм. Тиибэшье һаа, Бадма Амбаев Захаровтай наадахадаа түргэн саг соо тэнсэжэ, хэндэшье хүсэгдэхэеэ болишоно. Нүгөөдэ хюлгэ дээрэ наадаһан Самарин Овчинниковые шүүжэ, шухала очкотой болоод, нүгөөдэ нүхэдэйнгөө—Мункоев Ушаков хоёрой нааданай түгэсхэхые хүлеэжэ ядаа. Ушарынь хэлэхэдэ, эндэ Мункоевынь шүүгээ һаа, Самаринтай хоёрдохи һуури булялдаха байгаа ха юм. Теэд эдэнэрэй наадан тэнсэлгээр дүүрэжэ, Мункоевынь 11,5 очкотой, гурбадахи һуури эзэлбэ. Мүн энэ үдэр наадаһан шатаршад Назимов Гармаева, Краснов Тоглоев гэгшэд тэнсэһэн, Бурлаков Житомирскиие, Бетин Мельниковые, Игумнов Дугаровые, Яблошевский Власовые шүүһэн байна. Мүрысөөнэй дүн гаргахада 4—5-дахи һууринуудые Ушаков, Мельников гэгшэд эзэлээ. Эхэнэр шатаршадай дундаһаа шалгаржа, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Лубсама Гармаева эрэшүүлтэй шадамар бэрхээр наадажа, 10 очкотой болоод, Красновтой 6—7-дохи һууринуудые хубаалдаа. Эндэһээ саашаа Тоглоев, Бурлаков, Бетин, Назимов, Игумнов, Яблошевский, Захаров, Власов, Овчинников, Дугаров гэгшэд удаадахи һууринуудые эзэлнэ. Һүүлшын—18-дахи һууриие 1,5 очкотой болоһон Житомирский эзэлээ.

ФУТБОЛ — ХАМГААЛАГШЫН ГЭМЭЭР...

Үни удаан хүлеэгдэһэн, хабарай урин дулаан үдэрнүүд эхилжэ, городоймнай футболдо дуратайшуул үнгэрэгшэ амаралтын үдэр стадиондоо олоороо суглараа. Манай Улаан-Үдын «Армеец» бүлгэмэй залуу командатай СССР-эй кубок булялдахаар Красноярскын «Локомотив» бүлгэмэй футболистнууд айлшалһан байна. Үдэшын эрсэ дүрбэн часта мүрысөөнэй түрүүшын жэмбүүр эшхэржэ, шарабтар үнгэтэй бүмбэгэ ниишэ тиишээ мухарижа мэдэнэ. Нааданай эхилһэн, түрүүшын хэдэн минутын туршада улаан-үдынхид шанга шанга добтолгонуудые хэжэ, айлшадаа мэгдэхээнэ. Нэгэ тиимэ шанга добтолго боложо, бултанай зүгһөө һайшаал магтаалда хүртэбэ. Ушарынь хэлэхэдэ, «Армеец» командынхид талмайн зүүн захаар дамжуулагдаһан бүмбэгэ тодожо абан сасуутаа урагшаа сүмэрэн орожо, тэрэнээ гол добтологшодоо дамжуулна. Теэд айлшадай хамгаалагшадта хашуулһан добтологшо бүмбэгэеэ үрдижэ ерэһэн долоодохи номертоо, тэрэнь дам саашань—наймадахидаа үгэжэрхинэ. Энэ һамбаанда урагшаа харайжа гараһан айлшадай вратарь эршэтэйхэнээр сохигдоһон бүмбэгэ барижа үрдингүй алдажархёо.

Талмайн тэг дундаһаа наадаяа эхилһэн эдэнэр дахинаа бэе бэедээ добтололсожо ороно. Түрүүшын бүмбэгэһөө захалһан шаг шууяанай замхаадүй байтар айлшадай добтологшод харюугай бүмбэгэ сохижорхиһон байна. Нааданай түрүүшын хахадай дүүрэхэдэ уулзалгын тоо 2:1 болоно.

...Нааданай хоёрдохи хахад. Хорёод минутын туршада эдэнэр дахинаа алишье талаһаа тоо нээжэ шадабагүй. Нэгэ һайн добтолго эмхидхэһэн улаан-үдынхид буланһаа бүмбэгэ сохихо болоно. Энээниие сохихоор ошоһон 16-дахи номерой добтологшо бүмбэгэеэ сэхэ ворота хүндэлэн ябуулжархиба. Бөөгнэрөөн дундуур шангаар ерэһэн бүмбэгые толгойгоороо абахаар һүрэһэн айлшадай хамгаалагша тэрэнээ өөрынгөө ворота руу оруулжархёо. Тиигэжэ нааданай тоо 2:2 боложо, нааданшье дүүрэшэбэ.

Арбан табаад минута амарһан эдэнэр үшөө 30 минута наадахаар гаража ерэнэ. Теэд нэмэжэ үгтэһэн энэ 30 минутын туршада алишье командынхид тоо нээжэ шадангүй, үглөөдэрынь дахинаа наадаха болонхой.

Үржэдэр үдэшын 5 час 30 минутада эдэнэрнай дахинаа уулзажа, хоорондоо мүрысөө. Нааданай юрэ эхилһээр 25-аад минутын үнгэрөөд байхада айлшадай хоёр добтологшод шадамар бэрхээр наадажа, тоо нээнэ. Харюугай бүмбэгэ сохихые һэдэһэн «Армеец» бүлгэмэйхидэй воротада дүтэлжэ ерэхэдэнь, тэдэнэй нэгэниинь алдуу гаргажа, 11 метрэй ялын бүмбэгэ ворота руугаа сохюулха болоно. Тиигэжэ нааданай тоо 1:1 болошобо. Нааданай түрүүшын хахадай дүүрэхэдэ 2:1 тоотойгоор айлшаднай амаралтада гарана.

Хоёрдохи хахадай эхилхэдэ эмхи гуримтайгаар, техникэ һайнтайгаар добтолһон айлшадай футболистнууд улаан-үдынхидые яһала тугшаруулаа. Нааданай үргэлжэлһөөр 38-дахи минутын ябажа байхада, гурбадахи бүмбэгэ «Армеец» бүлгэмэйхидэй ворота руу сохигдошоо. Энээгээр нааданшье дүүрэжэ, айлшаднай 5:3 тоотойгоор шүүжэ, ээлжээтэ нааданда хабаадалсаха эрхэ олонхой.

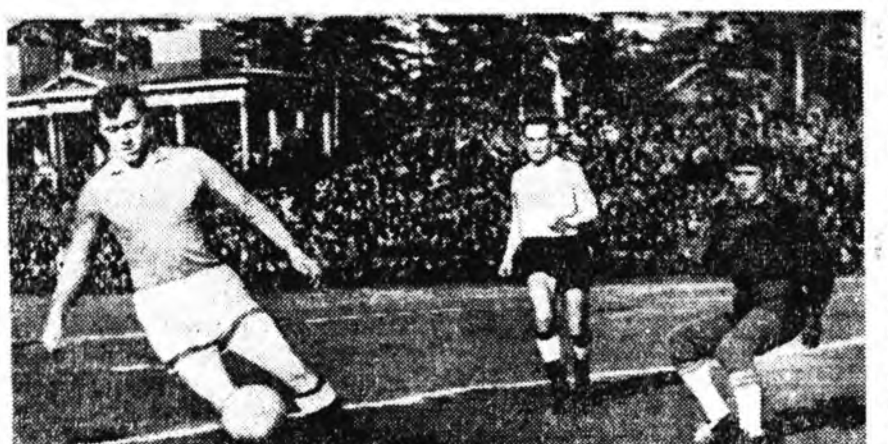

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын футболистнууд айлшадай воротагай дэргэдэ.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Андриян Николаев Будапешт ерэбэ

БУДАПЕШТ, апрелиин 27. (ТАСС). Советскэ космонавт А. Г. Николаев мүнөөдэр Будапештдэ ерээ.

Совет космонавтын хүндэлэлдэ

ПАРИЖ, апрелиин 27. (ТАСС). Париж шадарай Вильжюиф гэжэ һуурин газарай муниципальна совет городойнгоо үйлсэнүүдэй нэгэнэй нэрые хубилгажа, тэрэниие совет космонавт Юрий Гагаринай нэрэмжэтэ болгохо гэжэ шиидхээ.

Мүнөө жэлдэ бэеэ даанхай байдалтай болохо

ЛОНДОН, апрелиин 25. (ТАСС). Хойто Родезиин главна город Лусакада ехэ митинг болоо. Энэ оной октябриин 23-най республиканска конституциин үндэһөөр орондо бэеэ даанхай байдал олгохыень Англиие баадхаха гэжэ хойто Родезиин правительствын һанаашалжа байһые митингдэ хабаадагшад һайшаагаа.

Рейтер агентствын корреспондентын Лусакаһаа дамжуулһанай ёһоор Хойто Родезиин премьер-министр Кеннет Каунда иигэжэ мэдүүлээ: Хойто Родезидэ бэеэ даанхай байдал бии болгохо тухай асуудалаар майн 5-да Лондондо конференци нээгдэхэ юм. Энэ конференцидэ хабаадаха Хойто Родезиин табан хүнһөө бүридэһэн делегациие Кеннет Каунда толгойлхо юм.

Болгариин үнинэй коммунистнуудай уур сухалтай үгэ

СОФИ, апрелиин 27. (ТАСС). Марксизм-ленинизмдэ, революционно тэмсэлэй агууехэ гол ёһонуудта хитад хүтэлбэрилэгшэдэй эшэгүүритэ муухайгаар урбаһые «Работническо дело» гэжэ газетын мүнөөдэрэй номерто толилһон нээмэл бэшэг соогоо Болгариин Коммунис партиин үнинэй гэшүүд уур сухалтайгаар буруушааһан байна.

КПСС-эй ленинскэ хараа шэглэлые, тэрэшэлэн хитад хүтэлбэрилэгшэдэй можо болоһон троцкис ябуулгые буруушааһан Болгариин Компартиин ЦК-гай пленумэй шиидхэбэринүүдые эрид шууд дэмжэжэ байһанаа бэшэгэй авторнууд элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Дэлхэй дээрэ империалис хархис хүсэнүүдэй зэрхэг түримхэй аашаа гаргадаг байбашье, коммунис партинуудые, түрүү хүсэнүүдые эмхи гуримгүй болгон таһалхые КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд һэдэнэ гээд бэшэг соо хэлэгдэнэ. Энэ хадаа дэлхэйн хүдэлмэришэн ангиин сүлөөрэлгын тэмсэлдэ хүсэдөөр урбаһан ябадал болоно.

Пекинэй газетэнүүдэй бэшэдэг, радиостанцинуудай дамжуулдаг зүйлнүүдые—Совет ороние угаа муухайгаар, таһалгаряагүйгөөр хардалга гүрдэлгые—уур сухалаа хүрэнгүйгөөр хүн уншажа, шагнажа шадахагүй байна. Иигэжэ манай коммунис нэрэ хүндые дайраһан доромжолгонуудһаа уламжалан, бидэнэр ехээр дураа гутанабди гээд бэшэг соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Болгариин Коммунис партиин 28 үнинэй гэшүүд бэшэгтэ гар табиһан байна.

Бэеэ даанхай болоһоор дүрбэн жэлэйнгээ ойе Того һайндэрлэнэ

ЛОМЕ, апрелиин 27. (ТАСС). Бэеэ даанхай болоһоноһоо хойшонхи дүрбэн жэлэй ойе Тогын республикын ниислэл мүнөөдэр салют үгэжэ угтаа. Ломе городой үйлсэнүүд һайндэрэй, хүхюутэй баяртай оршон байдалтай. Нютагай гарнизоной сэрэгүүдэй парад, залуушуулай манифестаци городой стадион соо болоо. Арадай зугаа нааданууд ниислэлэй элдэб кварталнуудта үдын хойно болоһон байна.

Национальна экономикоёо байгуулха, бэеэ даанхай байдалаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ, бэеэ даанхай болоһонһоо хойшонхи жэлнүүдэй туршаа соо тоголез арад ехэ амжалтануудые туйлаа. Промышленностиие хүгжөөхэ национальна промышленна үндэһэ һуури байгуулха талаар республикын правительство ехэ хүдэлмэри хэнэ. Фосфоридууд бүри ехээр малтан абтана, ороной минеральна баялигуудые шэнжэлхэ талаар үргэн ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ, Ломе порт шэнэдхэн байгуулагдана. Газар элдүүрилхэ түрүү арганууды тайлбарилан дэлгэрүүлхын тулада хүдөө ажахыда жэшээтэ ажахынууд байгуулагдана.

Бэеэ даанхай болоһон үдэрые һайндэрлэлгэ баһа нэгэ гайхамшагта үдэртэй—Советскэ Союзтай дипломатическа харилсаануудые тогтооһоор дүрбэн жэлэй ойтой тохёолдоо.

Совет хүнүүдтэ тогынхид хани халуунаар хандана. Советскэ Союзда, Советскэ правительствые толгойлогшо Н. С. Хрущевто зорюулагдаһан витринэнүүд Ломе городой үйлсэнүүдтэ харагдана. Тэдэнэй хажууда городой хүн зон оло олоороо сугларжа, Совет оронһоо абтаһан һүүлшын һонинуудые һонирхолтойгоор зүбшэн хэлсэнэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хоёр ороной хоорондохи экономическа холбоо барисаан улам саашадаа бэхижэнэ. Советскэ корабльнууд болон загаһа барилгын траулернууд ниислэлэй портдо нэгэтэ бэшэ айлшалжал байдаг юм. Советскэ элдэб янзын, ехэ хэмжээнэй эд бараа: хүдөө ажахын машинанууд, автомобильнууд, станогууд, барилгын материалнууд, эм дом болон бусад олон зүйлнүүдые эдэ корабльнууд асардаг байна. Газаашань худалдадаг заншалта эд бараануудыень—кофе, какао, бобы, хлопок болон ургамалай тоһые Советскэ Союз Тогоһоо худалдажа абадаг байха юм.

Анда нүхэд болоһ городуудай гүйсэдх сесси

БЕЛГРАД, апрелиин 27. (Анда нүхэд болоһон городу хэдэлхэйн федерациин гүйсэ секци Люблянада нээгдэ хүдэлмэридэ 14 гүрэнэй, тэр до Советскэ Союзай, анда болоһон городуудай түлөө хабаадана.

Федерациин дүрим тухай лые гүйсэдкомой секци зүбш сэхэ юм. Тус организации дын сентябрь һарада Варшава лоходонь, дүримэй проект ба даха байна. Тэрэшэлэн зарим хэлэй болон мүнгэн сангай ас нуудые сесси хаража үзэхэ.

У ТАН ПАРИЖ ЕРЭ

ПАРИЖ, апрелиин 27. (Нэгэдэмэл Нацинуудай Ор циин генеральна секретарь дүрбэн хоногоор аяншалха гэлдэр Париж ерээ. Зохид тааруулгын талаар ООН-ой гаанай комитедэй Парижда ходо, У Тан түрүүлэгшээр юм. ООН-һоо Кипртэ байдаг шалагша Туомия У Тантай

Ньерере—шэнэ республикын прези

ДАР-ЭС-САЛАМ, апрелиин (ТАСС). Танганьикын болон барай нэгэдэмэл республикы зидентээр Джулиус Ньерере логдоо гэжэ үсэгэлдэр үдэш хуулитаар соносхогдоо. Абейд ни Каруме республикын вице-президент болоһо бай

Джек Руби аяг аа гаргана

ПАРИЖ, апрелиин 27. (Освальдые алаһанайнгаа түл сяжнануудай сүүдээр саазал алуулхаар шиидхэгдэһэн Дж би Далласай окружной түрм бэеэ хорлон алаха һэдэлгэ дэр хээ гээд Франс Пресс во дамжуулна. Руби оорыгоо оролдон, түрмын камерай тархяараа оноожо мүргэһэн Харуулшан тэрэ дорон соонь ороходоо, Рубиин шал хэбтэжэ байхыень хараа. Хан гэжэ, тэрэ тархяа заахана галһан, бүлсытуулһан байгаа дороо Руби шанга харуул Парклендскэ госпиталь эль Тэндэ рентгенээр хаража дань, доторой ямаршье тиим тэл болоогүй байгаа.

Дахяад түрмэдэ хаахадань, хубсаһаяа хахара удара ооһор эршэлэн томожо ороо ха юм. Тиихэдэнь камер һоонь матрацһаа бэшэ юумэ бүрин гаргаһан байха юм.

Редактор Ц. О. ОЧИР

Уласхоорондын темэдэ

ФРАНЦИ: Президентын тушаалда орохые хүсэгшэд

Ерэхэ жэлэй эсэстэ Францида президентын һунгалта болохо. Гэбэшье тэрээндэ бэлэдхэл мүнөө эхилээд байна. Энэ талаар һүүлшын недели илангаяа һонирхолтой байба. Һунгалтада Франциин социалис партиин (СФИО) зүгһөө кандидат СФИО-гой элитэ ажал ябуулагша Гастон Деффер Англиин лейборис партиин ударидагша Вильсонтэй Лондондо хоёр үдэрэй турша соо хэлсээ хээ, Англиин премьер-министр Дуглас-Хьюмтэй уулзаа. Социалис партиин хүтэлбэрилэгшэдтэ ойрын бараг бараг хүнүүдэй һанамжын ёһоор мүнөө Францида, тэрэшэлэн Англида болон ФРГ-дэ боложо байһан һунгалтын урда тээхи тэмсэлдэ эдэ хэлсээнүүд гон шухала ушар болоно. Франциин президентын тушаалда кандидадууд болоо гэжэ соносхогдоһон хүнүүдэй списогтэ үшөө хоёр нэрэ—хархис үзэлтэй политическэ ажал ябуулагша, адвокат Тиксье-Виньянкур, «Зүүнэй үзэл баримталдаг демократнууд» гэдэгэй түлөөлэгшэ радикал Андрэ Корню гэгшэд һүүлшын неделиин турша соо нэмэһэн байна.

Г. Деффер СФИО-гой онсо яаралтай съезд дээрэ кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн байгаа, тэрэ гэһэнһээ хойшо эдэбхитэйгээр ябуулга хэнэ. Тэрэ США болон Англи ошоод ерээ, Франциин хэдэ хэдэн городуудаар ябаа... Зүгөөр өөрынгөө һанал бодолые тэрэнэй хэдэн дахин тайлбарилаашье һаань, программань нилээд олон талаараа балар байһаар. «Ганса хүнэй албадан захирдаг засаг түрын» дотоодын болон гадаадын политикада тэрэнэй эсэргүүсэдэгшье һаань, бүхы ябуулгаһаань хаража үзэхэдэ, Деффер де Голлиин уршагта «сэхэ демократиие» эсэслэн зайсуулха хүсэлэнгүй байна.

«Де Голлиин гүрэнэй байгууламжа гол түлэб үлэхэ» гэжэ Деффер тоолоно гээд «Франс нувель» гэжэ долоон хоног бүридэ гарадаг хэблэл бэшэнэ. Тэрэнэй һанамжын ёһоор, арадай һунгаһан гүрэнэй засагай органуудта тааруугүй байхашье һаань, ерээдүйн президент угаа ехэ эрхэ түлөөлэлгэтэй байха болоно. Иихэдээ Деффер ямар юумые буруушаанаб, де Голлиие өөрыень гү, али гүрэнэйнь засаг түрын бүхы байгууламжые гү? гээд ороной демократическа болон республиканска үзэл баримталагшад асуудаг байха юм.

Баруун Европын гүрэнүүд политическэ болон экономическа талаараа саашадаа «нэгэдэхэ», «юрэнхы дэлгүүртэ» Англи абтаха ёһотой гэжэ Деффер һанамжалан хэлэдэг. «Ороной ядерна сохилтын хүсэ»—Франциин атомна бомбонуудай нөөсэ байгуулгые тэрэ буруушаадаг. Гэбэшье хэрбээ президентээр һунгагдаад байгаа һаа, Пьерладта хэгдэжэ байһан сэрэгэй атомна түхеэрэлгэнүүдэй барилгые зогсоохо гүт гэжэ һаяхан асуудал табихадань, зогсоохогүйб гэжэ тэрэ харюусаһан байгаа. Кандидат-социалист НАТО-е дэмжэдэг. Тэрэнэй һанамжын ёһоор байгууламжыень зарим зэргээр хубилгаад лэ, НАТО-е бэхижүүлхэ хэрэгтэй болоно.

Тэрэнэй шэлэн абаһан һунгалтын урда тээхи тактика Дефферэй политикын шууд сэхэ бэшэ байһые мүн лэ гэршэлжэ үгэнэ. Бусад партинуудтай нэгэн программа сүг зохёохые тэрэ хүсэдэг гэжэ харагданагүй. «Ганса хүнэй албадан захирдаг» засаг түрэдэ эсэргүү, тэрэнэй арадта харша политикада эсэргүү нэгэдэмэл фронт байгуулхые Франциин коммунис парти уряалдаг гэжэ мэдээжэ юм. Һунгуулиин кампаниин үедэ коммунистнууд болон социалистнуудай нэгэдэмэл ябуулга хэхэ тухай таатай һайнаар хэлсээ хэхые ФКП-гэй хүтэлбэри нэгэтэ бэшэ уряалһан байха юм. Гэбэшье эдэ уряануудтань үнэндөө харюу үгтөөгүй байха юм.

Тиксье-Виньянкур тухай хэлэхэ болоо һаа, тэрэнэй политическэ үзэл бодол тухай иимэ баримта хүсэд эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ гэбэл, ОАС-ай фашис үзэлтэй гэмтэ этэгээдүүдэй сүүдэй болоходо һүүлэй жэлнүүдтэ тэрэ хэдэн дахин үмөөрэгшэ боложо үгэ хэлэдэг байгаа. Тэрэ ороной эгээн лэ хархис үзэлтэй ажал ябуулагшадай нэгэн байһан тулада хаалтада һууха болоһон оасайхидые амнистилан сүлөөлхэ, Франциин национальна аша туһада урбагша Петэниие зүбтүүлэн сагааруулха эрилтэ хэдэг. Тиксье-Виньянкур — коммунистнуудта тон ехээр дурагүйлхэгшэ, Советскэ Союзай ёһотойл дайсан болоно.

Политическэ үзэл бодолнуудайнгаа ехэ илгаатайшье байгаа һаань, Тиксье-Виньянкур Деффер хоёрой хараа бодолой олон талаараа адли байһаниинь һонирхолтой. Тиксье-Виньянкур Баруун Европые саашадань нэгэдүүлхэ, НАТО-е шангадхаха шухала гэжэ мүн лэ тоолодог байха юм. Тэрэ табадахи республикын гүрэн түрын үндэһэ һуурииие ойро хүрэхэ хүсэлэнгүй—засагые гартаа абаад байбал (абахань бэрхэтэйл байха ха), албадан захирха эрхэ түлөөлэлгэ абахаһаашье арсахагүй байна.

Президентын тушаалда гурбадахи кандидат — А. Корню—һунгалтын урда тээхи ямаршье мэдүүлгэ үшөө хэгүй байһаар. Кандидат болоноойнгоо һүүлээр тэрэнэй хэхэ түрүүшын пресс-конференци ойрдоол майн тэн багаар болохо юм.

Һунгалтын болохо сагай дүтэлжэ байһантай дашарамдуулан, хэблэл президент де Голль тухай мүн лэ ехээр бэшэдэг болонхой. Саашанхи түсэбүүд тухайнь де Голлиин дүтыншье хүдэлмэрилэгшэд мэдэдэггүй, генерал өөрөө гансаарханаал мэдэдэг юм. Удаадахи болзорто тэрэ өөрынгөө кандидатурые дэбжүүлхэ гү? Политическэ ябуулгаһаа тэрэнэй зайсаха байһан тухай зэрэб тунхаг һүүлэй үедэ хэблэлдэ ехээр гарадаг болоо. Гэбэшье эдэ зэрэб тунхаг үндэһэ баримтатай гэжэ тоолохо аргагүй байна.

Һунгуулиин урда тээхи кампаниин үедэ Дефферэй эдэбхитэйгээр ябуулга хэжэ байһые де Голль миин хаража һуунагүй. Радио болон телевиденеэр тэрэнэй һаяхан хэлэһэн үгые үнэндөө социалис партиин кандидадай хэлэһэн үгэнүүдтэ харюу болоно гээд хэблэл тоолоно. Нэгэл ушар тон ойлгосотой: «голлизмые» идхадаг хүсэнүүд де Голльтойшье гү, али үгышье һаа, дүтэлжэ байһан һунгалтын болоходо, засагаа гартаа бариһан зандаа үлэхэ хүсэлэнтэй. Эгээл иимэһээ хархис хүсэнүүдэй һанаашалгануудта демократууд болон республиканецуудай нэгэдэмэл фронтые эсэргүүгээр табихые Франциин коммунис парти уряална.

Ю. ПОНОМАРЕВ,
ТАСС-ай Парижахи корреспондент.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур.
1964 оной апрелиин 29.

Манай адрес, телефонууд
АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-У улица Ленина, 35. Телефоны: редактора —23-67, зам. ре тора —38-42, зам. редактора —35-84, секретариата — отделов: сельскохозяйственного производства и парт жизни —47-59, 35-14, промышленного производства и парт ной жизни —48-89, 33-61, корректорская —35-95.
Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологическ —24-74, советского строительства и быта —34-93, рабсель ров и писем —25—41, 38-30, информации —32-74 и пере дов —34-05.
гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Со Министров Бурятской АССР.
Н00102. Зак. № 38